

YAZADURMAK

Hayat Yazınca Güzel...

Sayı: 16- 2021

ADAPAZARI ÖZEL ENKA OKULLARI

Bilim, Sanat, Spor ve
Edebiyat Dergisi
Haziran - 2021

SAHİBİ

Adapazarı Özel ENKA
Okulları

Adına Yayın Sahibi
Hüsnü YILMAZ
Lise Okul Müdürü

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU
Gül UZUN

YAYIN SORUMLUSU
Sibel AKKUZZU

YAYIN KURULU
Özge GENÇ
Tülin ÇELEBİ
Bermal KUMRU
Eda TAVLI
Melise SAY
Ecre BERBEROĞLU

KAPAK ÇİZİMİ
Tutku ÇALIŞ

"Doğa ve kitaplar onları görebilen gözlere aittir."

Ralph Waldo Emerson.

Doğa bizlere sahip çıkmış, kitaplar ise onları yazmıştır. Doğa; bizlere verdiği hediyeleri ve hayatı, görebildikleri kadar görenlere ve zor olsa da görmeyi bilmeyen gözlere anlatmaya çalışmıştır. Doğayla bütünleşip onu kâğıda döken yazarlar ise bizi –içinde yaşadığımız ve bütünleştiğimiz için- bize anlatmıştır. Tıpkı Amiel Suche söylediği gibi "Yazmak sanatı, hayatı incelemekle kazanır."

Biz doğada yaşıyoruz ve bazen onu sanki hiç ölmeyecekmiş, imkanları hiç bitmeyecekmiş gibi hor kullanıyor, yok olmaya mahkûm ediyoruz. Bizim yaşam kaynağımız olan doğa, kendini yeniden hatırlattı, yaşadığımız bu salgınla son yıllarımızda. Hiç beklenmedik bir anda tüm dünyanın hazırlıksız yakalandığı bu süreçte, insanların doğadan uzaklaşması ile doğa az da olsa kendini toparlama fırsatı yakaladı. İnsanlar özlerini az da olsa hatırladı. İnsan, hayatın ne kadar kısa, nefes alabilmenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha hatırladı, anladı.

Yeniden ve yeniden canlansın doğa ve bizler yeniden görebilelim onu.

Daha çok hayal etmeniz ve sanat ile iç içe yaşamanız dileğiyle, keyifli okumalar.

Basın Yayın Kulübü

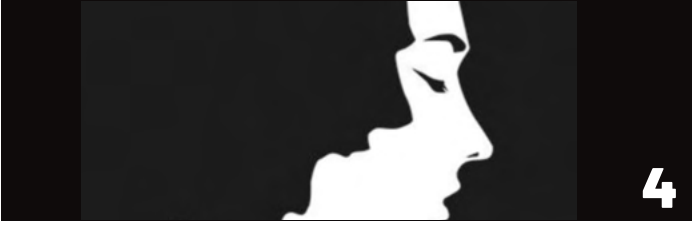
Yazadürmek
Basın Yayın Ekibi

İÇİNDEKİLER

bilim, sanat, spor ve edebiyat dergisi

ENKA
OKULLARI
ENKAlı Olmak Ayrıcalıktır

ADAPAZARI ÖZEL ENKA OKULLARI

4

Tülin ÇELEBİ

11/A

5

Genco Erkal

6-7-8-9

Ali
Poyrazoğlu

10-11-12

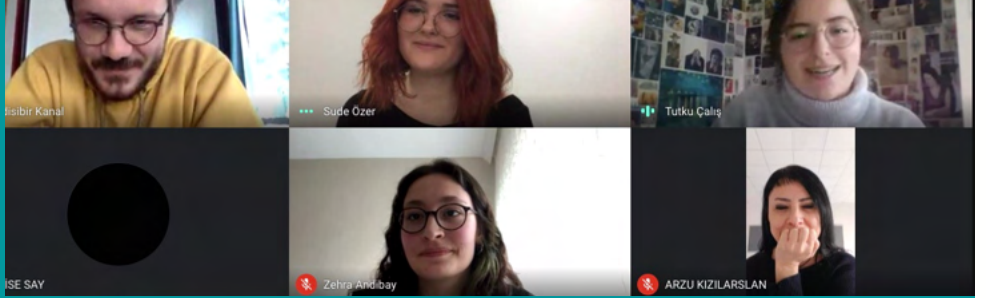
Barış
Müstecaplıoğlu

13-14

15-16-17-18

Deniz
Celiloğlu

19-20

Varlık Dergisi

21-22-23-24

Kitaplar
Filmler
Dile
Geldi!

25-26

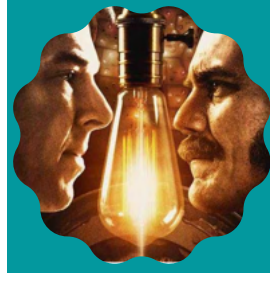
Çizim
Tutku ÇALIŞ
12/A

27

"Ad Astra"
Uzayın
Derinliklerindeki
Bir
Baba-Oğul İlişkisi

28

"The Current War"
Hayatımıza Yön Veren
Bir
Buluşun Öyküsü

29

Bir Tarantino Filmi
"Bir Zamanlar
Hollywood"

30

Yaşamak Ne Güzel
Şey!
Duru Erişir
9/C

31

Yalnızlığım ve Sivrisinek
Eren Can Kılıç
12/B

32-33

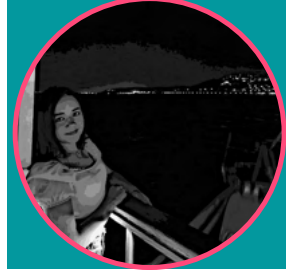
Hırsız ve Tatlı
Kadın
Gupse Esila Ay
12/A

34

Yaşamak
Azra Tunç
9/A

35

Göç Yoldaşları
Z. Simla Çakan
36-37-38-39

On The Edge Of Society
The Lesser Of Two Evils
Sanem Tekkaya
12/A

40

Düşünmek
Bermal KUMRU
9/B

41

İmtihan
Ecce
BERBEROĞLU
9/A

42

Düz Dünya İnsanları
Eda Tavlı
11/C

43

*"Kadınlarını geriye bırakan
toplum, geride kalmaya
mahkumdur."*

Mustafa Kemal Atatürk

*Hepimiz için serttir duvar,
O sertliğin soğukluğu beni boğar.
Kimileri uzaklaştır, doğruluktan sapar,
Elinde kalan yalnız sahte bir bahar.*

*Niçin sevmez insan kendini?
Hayat hazırlarken fendi,
Kalmaz ezmediği meziyeti.
Sorgularken gerçeği,
Ne oyunlar düzer çözemediği denklemi.*

*Mesela ben...
Hani insanoğlunun düşüncesini çözemeyen.
Aklın riskli yollarından ürken,
İnanmayı seçen,
Çünkü umuduna ve ışığına tüm gönlünü veren.
Lakin ruhuna hâla erişemeyen.*

*İşte bu ben...
Çok yoruldu zihnen.
Sorulardan kaçıyor mütemadiyen.
Dört gözle huzuru gözleyen,
Hiç sevmiyor kendini hem şeklen hem ruhen.*

*Kaçıyor muyum yoksa kendimden?
Ne tuhaf şey!
Kaybediyorum arayışımı peyderpey.
Çoğumuzun halinde var heyhey.
Kırılıyor yürekler peyapey.
Hoşgörümüz, sevgimiz bitmeye meyletmiş dünden.*

*Beni de bende aramaya iten bu değil midir?
Ne eder bu beden bilmeden sahibi kimdir?
Kötülük ona da tesir etmiş midir?
Bu indirgenen dünyanın aykışına o da girmiş midir?
Kendini bilmiş midir?
Unutmamalıdır ki onu diri tutacak olan içindekidir!*

*Beni uyandıran şey ışığım.
Zira ben O'na aşığım.
Gözüm görmeden, kulağım duymadan, elim değmeden
O'na bağlanmışım.
Kalbimin içinde, bedenimin her zerresinde O'nu
saklamışım.
Ümidim tükenmeye yakın O'nu kendime yoldaş kılmışım.
O'ndan ötürü "Ne olursan ol gel." deyip yaradılana kucak
açmışım.*

*Söylemek istiyorum artık yeniyi.
Körü körüne bağlanmadan sevip bilmeyi.
Olmak istiyorum gökyüzü gibi namütenahi.
Bu hayat benden ister olmamı afili,
İblis dürterek fısıldar yoksa kabul edilmeyeceğimi.
Ama bilmez mi ki?
İçinde insan olmadıktan sonra nafiyledir övmek elbiseyi.*

*Bilirim ki bu yol uzun.
Dilerim yüreğim beni tanırken olsun safderun.
Hamuşan olurum, istemem işitmeyi kim ise perdebirun!
Dünya zevki gözükmesin bana efsun.
O zaman ben beni bulurum.*

GENCO ERKAL

Merhaba, okulumuza hoş geldiniz. Röportaj teklifimizi kabul ettiğiniz için teşekkürler.

Soru: Bu yıl 60. sanat yılınızı kutladınız. “Yaşamaya Dair”, “Bir Delinin Hatıra Defteri” gibi oyunları birçok defa oynadınız. Her oyunu bir öncekinden daha da tutkulu oynadığınızı gördük. Bu noktada, sizi bu derece tutkuyla tiyatroya bağlayan şey nedir?

Genco ERKAL: Tiyatro benim çocukluktan beri tutkum. O benim için bir yaşama biçimi. Hayatta en sevdiğim şey mesleğim. Yani, hem çok sevdiğim bir işi yapıyorum hem de ondan para kazanıyorum. Bu tutku bende hiç ölmedi, ölmeyecek de. Bu işi çok seviyorum. Başka türlü bir hayatı düşünemiyorum. Uzun bir süre sahneye çıkamazsam “hayatım bitmiş” gibi gelir bana. O yüzden, sahneye büyük bir keyifle çıkmaya devam ediyorum.

Soru: Günümüzde tiyatro oyuncularının çoğu aynı zamanda televizyonda veya sinemada oynamayı tercih ediyor. Bunun da temel sebebinin ekonomik kaygılar olduğu bir gerçek. Sizin sanat geçmişinize baktığımızda ise film veya dizi sayısının oldukça az olduğunu görüyoruz. Pek çok tiyatrocuyu dizi ve filmleri tercih ederken tiyatroya öncelik vermenizin sebepleri nelerdir?

Genco ERKAL: Çünkü vaktim yok. Aylık programımın yirmi iki gününde oyun var. Oradan oraya koşmaktan ancak tiyatro ile ilgilenebiliyorum. Kimse için, dizi veya tiyatroyu seçmeleri üzerinden bir eleştiride veya suçlamada bulunmak istemem. Sonuçta herkesin kendi hayatı ve kararları vardır. Fakat ben o dizileri izlemiyorum, beğenmiyorum. İzlemediğim şeyi de başkalarına izletmek istemem. Bir sürü teklif oluyor ama senaryolar o kadar kötü ki... Onlarla çalışmak benim için zaman kaybı.

Soru: Yıllardır Nazım Hikmet’in şiirlerini gerek tiyatro gerekse de Fazıl Say ile yaptığınız oratoryolarda seslendiriyorsunuz. Bütün bu çalışmalarını düşündüğünüzde, sizin de en az Nazım Hikmet kadar bu eserlere değer verdiğiniz aşikâr. Nazım Hikmet ile görüşme şansınız olsaydı, ona neler söylemek isterdiniz?

Genco ERKAL: Bir kere, kendisine hayranlığımı muhakkak bildirdim. Ben, bütün bir hayatımı ona adadım. Bir yerlerde onun sözcüsü oldum. Beni dinledikten sonra okuduğum şiirleri nasıl bulacağını çok merak ederdim. Onun ağzından eleştirilerini dinlemek isterdim.

Soru: 2016 yılında BBC’de yaptığınız röportajda tiyatro sahnesinin insanlar üzerindeki etkisine hâlâ inandığınızı söylüyorsunuz. Biz derslerimizde Tanzimat edebiyatını işlerken tiyatronun halkı aydınlatmak için öncelikli bir araç olarak kullanıldığını öğreniyoruz. Bu bağlamda, size göre tiyatro günümüzün siyasi ve sosyoekonomik yapısı düşünüldüğünde hâlâ etki sahibi mi?

Genco ERKAL: Evet. Tabii şimdi “tiyatro” var, “tiyatro” var. Tiyatroların hepsi böyle bir amaçla kurulmuş değil. Biz politik tiyatroyu daha çok yapıyoruz. İnsanları aydınlatmayı bir misyon olarak belirledik. İnsanları, içinde yaşadığımız toplum ve dünyada soru sormaya ve sorunlar üzerine düşünmeye çağırıyoruz. Başka bir tiyatro anlayışı da sadece güldürmek ya da duygulandırmak olabilir. İçeriğe çok önem vermiyor olabilir. Yine de, tiyatronun hâlâ çok güçlü bir araç olduğunu düşünüyorum. Fakat etkisi kısıtlı, çok az insana seslenebiliyor. Türkiye’de yapılan bir araştırmada, nüfusumuzun yüzde sekseninin hayatında tiyatroya hiç gitmediğini hatta öyle bir kavramla hiç karşılaşmamış olduğunu görüyoruz. Bu çok üzücü bir durum. Demek ki, tiyatro daha küçük bir azınlığın sanatı. Yaygınlaşması da oldukça zor. Bu durumu şuna benzetebiliriz: Bir fabrikasyon, bir de butik -yani elle yapılan- ayakkabılar var. Tiyatro biraz butik işi galiba. Canlı insanla yapıldığından ve oyuncuların bir hafta içerisinde oynayabileceği oyun kapasitesi az olduğundan seyirci sayısı sinema kadar çok değil. Televizyon kadar hiç değil çünkü televizyon evimize kadar gelmiş durumda. Tiyatroya gitmek içinse yer ayırtmak gerek. Bileti karşılayacak paranızın olması gerek. Dolayısıyla, daha kısıtlı bir kitleye sesleniyor. Fakat yine de çok güçlü bir aydınlanma aracı olduğunu düşünüyorum.

Soru: Tiyatrocuların korkması ve bu yüzden susması geçmişteki istibdat dönemini mi ifade ediyor? Bütün bunlara rağmen oyunlarınızda seyirci kitlesinin büyük bölümünü gençler oluşturunuyor.

Günümüzün tiyatrocuları, özellikle genç tiyatrocular size göre bundan nasıl etkileniyor?

Genco ERKAL: Gezi Parkı olaylarından bu yana, iktidar tarafından bir kara listeye alındığımız belli oluyor çünkü yirmi iki yıldır çalıştığımız Karaca Tiyatrosu’ndan atıldık. Yıllardır devletin özel tiyatrolara yapılan desteklerinden yararlandığımız hâlde, bu olaylardan sonra bir buçuk ay ara verdiler. Üniversite salonlarında bile oynayamıyoruz. Rektörler korkuyorlar. Bu durum, muhalif tiyatro olmamızdan kaynaklanıyor çünkü iktidarlar hiçbir zaman muhalefeti sevmez. O nedenle yalnız bize değil, dizi oyuncularına da böyle kara listeler var.

Uzun bir süre sahneye çıkamazsam “hayatım bitmiş” gibi gelir bana. O yüzden, sahneye büyük bir keyifle çıkmaya devam ediyorum.

Özellikle Gezi Parkı olaylarını destekleyen sanatçılara yönelik “Onlara rol vermeyin.” deniyor. Şehir tiyatrolarından atılıyor. Yani, böyle bir şey var. Biz de onun bir parçasıyız ama bunu normal karşılıyoruz.

Mademki bizden hoşlanmıyorlar! Gençlerin, iki türlü tavrı var: Biri bizim gibi, bildiğini okuma tavrı... Bir de, tam tersine dönüp biat etme tavrı var. Saraylara davet edilme var. Oralara gidip gelme var. Yani, istesem ben de o tür bir yolu seçebilirim. Bazıları da -söylediğim gibi- başkaldırıyı devam ettirmiyorlar, boyun eğiyorlar. O da bir seçim.

Soru: Biyografinizde, İstanbul Üniversitesi Psikoloji bölümü mezunu olduğunuz yazıyor. Peki insanı insana, insanla ve insanca anlatırken psikoloji biliminden nasıl yararlanırsınız? Bu alanda bilgi sahibi olmak size nasıl ayrıcalıklar sağlar?

Genco ERKAL: Bizim işimiz insanı tanımak. İnsanı sahnede canlandırabilmek için onu tanımanız gerekiyor. Nelerden etkilendiğini, insan tiplerinin neler olduğunu ve nasıl davrandığını bilmelisiniz. Bunların hepsi hem psikolojinin hem de bizim konumuz. O yüzden, bu bilim dalında

eğitim görmüş olmamla da kendi tiyatroculuğumda aydınlanmış oldum. Özellikle de “Bir Delinin Hatıra Defteri”nde psikolojik rahatsızlıkları olan kişileri oynarken bu rahatsızlığın nereden geldiğini biliyor, bu insanların nasıl davrandığını görüyor ve bunları bir sahnede canlandırabiliyordum. Ki, babam benim tiyatrocum olmamı istemedi. “İkinci tercihin nedir?” dedi. Ben de “Psikoloji” tercihim belittim. Ben tiyatroyu ikinci tercih olarak yazdım. Doğru yapmışım. Birinci tercihime de etkisi oldu.

seviniyor, çok üzülüyor ya da ağlamaya başlıyor. Aslında bu da güzel bir şey bizim için çünkü anında cevap almış oluyoruz Türk seyircisinden. Ülkemizde de seyircinin entelektüel seviyesi arttıkça -üniversite okumuş, meslek sahibi insanlar- oynadığımız oyunlara karşı onlar da biraz Avrupalı seyirci gibi davranmaya başlıyorlar. Fakat sıradan seyirciler ve gençler müthiş bir coşkuyla sarılıyor. Bu da bizi çok sevindiriyor çünkü bizim keyfimiz de bu tepkiyi seyirciden almaktır.

**"İnsanları,
içinde yaşadığımız toplum ve dünyada soru
sormaya ve sorunlar üzerine düşünmeye
çağırıyoruz. "**

Soru: Oyunlarınızı yurt dışı da dahil olmak üzere pek çok farklı yerde sergilediniz. Türk seyircisi ve yabancı seyirciyi nasıl değerlendirirsiniz?

Genco ERKAL: Arada bir fark var. Biz yurt dışında da oynuyoruz ama orada da çoğunlukla Türk olduğunu görüyoruz. Çeşitli sebeplerle orada yaşayan insanlara oynuyoruz, yani oyunumuzun dili Türkçe. Çok da farklı değil aslında. Örneğin, Nazım Hikmet'in yurt dışında sürgünde geçen vatan özlemini ifade ettiği konular bu insanları daha çok etkiliyor. Ağlıyorlar. Onlar da bir yurt özlemi içinde yaşadıkları için oluyor bu. Bu konularda daha fazla etkileniyorlar. Ancak ben Fransa'da, özellikle birkaç yıl üst üste Fransızca oynadım. Nazım Hikmet'in “Sevdalı Bulut”unu bu dilde sergiledim. Fransız seyircisiyle Türk seyircisini karşılaştırdığımda, Fransızların -daha çok- kafayla yaklaştıklarını görüyorum. Yani onlar daha mesafeli, soğuk durup beyni ve mantığıyla sizi yargılıyor. “Aferin, bunu iyi yaptı.” veya “Bunu yapamadı.” diyor. Duruma eleştirel bakıyor. Türk seyircisi ise daha duygusal. Çok

Soru: “Tiyatronun bir amacı da insanı ve toplumu anlatmak.” deniyor. Hem yerli hem yabancı oyunları oynayan usta bir tiyatrocum olarak tiyatro metinlerindeki yerel ve evrensel değerleri nasıl işliyorsunuz?

Genco ERKAL: Ortada bir eser olması lazım. Mesela “Sivas 93” oyunu, benim hiç yoktan kendi yazdığım bir oyun. Nazım Hikmet, birçok oyununu tiyatro olarak yazmamış. Ben şiirlerini bir araya getirerek sizin gördüğünüz o oyun hâline getiriyorum. Yani, daha oyunu oluştururken içine girip yazarı tanıyorsunuz. Ne anlatmak istediğini anlıyorsunuz. O eserler arasında seçme yaparken

“Ben topluma neler anlatmak istiyorum?” diye kendinize soruyorsunuz. “Bizim için hayati olan durumlar nelerdir?”, “Neyi anlatmalıyım?” diye düşünürken yavaş yavaş bir seçme başlıyor. Örneğin, ben devamlı oyun okurum. Yabancı-yerli fark etmeksizin yeni yazılar okurum. “Acaba bizim işimize yarayacak bir şey var mı?”, “Seyircimize aktarmak istediğimiz konulara değiniyor mu?” diye. Tabii sadece o metinlerle değil, yeryüzündeki her şeyle alakalı olmak lazım. Devamlı araştırıyor olmamız lazım. Şimdi sosyal medyada sürekli bir şeyler karıştırıyoruz ama onun dışında; okumak, yurt dışında oyun seyretmek, film seyretmek, sergilere gitmek, müzik dinlemek, sanatın her dalıyla ilgili olmak lazım. Sürekli araştırma ve öğrenme hâlindeyiz ve bu süreç hiç bitmiyor. Ben şu yaşıma geldim, hâlâ ona buna bakıyorum. Devamlı bir şey araştırıyorum.

Basın Yayın Kulübü

ALİ POYRAZOĞLU

"Kendimi daha iyi anlamak için başka ruhlara baktım; eksik parçamı aradım. Zaman zaman buldum, bazen de yitirdim onu."

Ali Poyrazoğlu

Hosgeldiniz, yoğun temponuzda bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz

Soru: Öz geçmişinizi incelediğimizde 1986 yılında Yeşilçam'ı bıraktığınızı görüyoruz. Bildiğimiz kadarıyla Yeşilçam, Türk sinemasının en iyi olduğu dönemlerdendi. Oldukça önemli olan bu kararı vermenizin sebebi nedir?

Ali Poyrazoğlu: Çünkü filmciler ve yapımcılar bazı durumları istismar ediyorlardı. En ufak bir cinsel sahnede bile "parça" dediğimiz, dışarıdan gelmiş filmlerden bölümler kesip onları ekliyorlardı. Tabii, montajlı hâlinde kimin oynadığı belli olmuyor. Mesela, Türkan Şoray ile olan bir filmimde cinsel içerikli sahne olmasına rağmen ben Türkan Şoray'ın elini bile tutmadım. Bu durum istismar ediliyordu ve yapacak bir şey yoktu, durduramıyorduk. Ben de "Zaten tiyatrocuyum. Sinemadan geçinmiyorum." diyerek sinema oyunculuğunu bıraktım. Ancak sonra ortam değişti. İpler bir parça da olsa bizim elimize de geçti. Filmleri kontrol etmeye başladık. Ardından yirmiyeye yakın film çektim. Dört kere "En İyi Oyuncu", "En İyi Yardımcı Oyuncu" ödülünü aldım. Şimdi ise bu yaz çekeceğim kendi filmimi yapıyorum.

Soru: Broadway'de "Pera" adlı bir yapımda oynadınız, bu süreçte neler hissettiniz? Korkularınız var mıydı?

Ali Poyrazoğlu: Evet, iki korkum vardı. Birincisi, oraya gidip provalara girdiğimde bacağımın kanamaya başlaması oldu. Bacağımda bir yara açıldı. Tabii Amerika'da öyle bir şey olduğu zaman kanser şüphesi oluşuyor. Doktorlar da bunun üzerine parça almaları gerektiğini ve biyopsi yapmadan bir şey söyleyemeyeceklerini dile getirdiler. Bir yandan prova yapıyordum, bir yandan da bacağımda kanser olduğu düşünülen büyük bir yara açılmıştı ve biyopsinin neticesini bekliyordum. Ayağımdaki yaranın ne olduğu, oyunun açılışından yirmi dakika önce bildirildi, kanser değildim. O haberi aldığımda sahneye uçar gibi çıktım. İkincisi, bu durumda sahnede yabancı bir dilde oynamak zor bir şeydi fakat İngilizce benim ikinci dilim. Bu nedenle çok zorlanmadım. İyi bir oyuncu olabilmek için insan kendini iyi silahlandırmalı. Mesleğinde kendini geliştirmeli. İnsanları okuyacaksınız, araştıracaksınız, değişimleri takip edeceksiniz. Bilgi o kadar kirlenip demokratikleşti ki... Aynı zamanda onun içinden, doğru bilgiyi hayatınıza yansıtırsanız en azından daha mutlu olursunuz.

Soru: Ülkemiz dublaj konusunda çok iyi bir konumda. Siz de dublaj konusunda başarılarla imza atmış usta bir sanatçısınız. Siz neden bu yolda ilerlemeyi tercih ettiniz? Ülkemizde Türk sanatçılara başka bir Türk sanatçı tarafından dublaj yapılıyor. Örneğin, Kurtlar Vadisi'ndeki Polat Alemdar. Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ali Poyrazoğlu: Bu üç parçalı bir soru. Bir, ben neden bu işi yapıyorum? Ben, sesini iyi denetleyen, koruyabilen ve sesiyle karakter yaratabilen bir oyuncu olduğum için yapım firmaları tarafından tercih ediliyorum. Yerli karakterlere dublaj yapmıyorum. Bir kere yaptım. O da, Türkçeden İngilizceye dublaj yapılması gerekiyordu. Metin Akpınar'ın oynadığı bir film yurt dışına satılmış ama yapımcılar Metin Akpınar'ın konuşmalarını İngilizce istemişler. Metin Akpınar'ı İngilizce olarak seslendirdim. Onun dışında hiçbir yerli oyuncuya dublaj yapmadım ve yapmıyorum. Sesimle karakter yaratabildiğim için çizgi filmlerde şöyle bir süreç işler: Dublajın provası alınır (yani mülakat yapılır), bu ses kaydı Amerika'ya gönderilir. Amerika'daki jüri bizi tanımaz. Seslerin arasından birini seçerler ve "Bu uygun." derler. Benim girdiğim tüm mülakatlarda beni seçtiler. Ayrıca, benim sesim Türkiye'de "altın ses" denilen seslerden. Mikrofonla çok iyi ilişkisi olan sesler bunlar. Mesela, Haluk Bilginer de altın sestir. Neden dublaj yaptığıma gelirsek de, para kazanıyorum. Onun için. Unutmayın ki, ben Türkiye'nin en büyük teknolojik donanım ve bilişim şirketi Turkcell'in ses ikonuyum. Bir görüntü ikonu vardır, bir de ses. Turkcell ses ile ilişki kurulan bir ürünü sattığı için benim sesimle Turkcell birleşti. Çok büyük bir uyum sağlandı. Bu nedenle on beş senedir reklamları ben seslendiriyorum.

Ben, sesini iyi denetleyen, koruyabilen ve sesiyle karakter yaratabilen bir oyuncu olduğum için yapım firmaları tarafından tercih ediliyorum.

Soru: Çok yakın zamanda, Cumhuriyet gazetesinde "Tamamla Bizi Ey Aşk" eseriniz üzerine yayımlanmış bir eleştiri yazısına verdiğiniz tepki ile gündeme geldiniz. Oyunlarınız üzerine yapılan bu eleştiri yazılarına genel tavrınız nedir? Bir sanatçı için eleştirilerin önemi nedir?

Ali Poyrazoğlu: Ben elli yıldır sahnedeyim ve hayatımda ilk defa cevap verdim. Ben, eleştirmenin "eleştirmen dili"yle yazmasını isterim. O hanımefendinin yazısında uygunsuz cümleler vardı. Hem bana hem de seyircime laf ediyordu. Ben bunlara rağmen ona, onun diliyle cevap vermedim. Bence gazeteciler çok dikkatli ve disiplinli olmalı. Biz ne yaptığımızı biliyoruz, beş yaşında çocuklar değiliz. Seyircinin nerede durduğunun da farkındayız. Ne yazık ki, gazeteciler bazen seviyeyi tutturamıyorlar.

Soru: Ülkemizde başarılı genç oyuncular olduğunu düşünüyoruz fakat belki de bu oyuncuların en büyük sıkıntısı bir role takılı kalmış olmaları. Örneğin, bir yaz dizisinde sevilen bir karakteri canlandıran oyuncuyu, o dizi bittikten sonra bir başka yapımda da benzer bir karakteri canlandırırken görüyoruz. Sizce böyle bir durumda genç oyuncular kendilerini geliştirebilir mi?

Ali Poyrazoğlu: Bu çok hassas bir soru. Meslekte bizden kaynaklı olmayan bir yerleştirme var. Amerika'dan dünyaya yayılan "type casting" denilen bir sistem. Bir kere o rolde beğenildiğiniz zaman, ömür boyu size o rolü oynatıyorlar. Aynı adama aynı yakışıklı çocuğu, aynı güzel kadına aynı kişiyi oynatıyorlar. Hatta bu oyuncuları aynı hâlde tutmak için makyaj, botoks vb. şeyler yapıyorlar. Daha sonra bakıyorsunuz ki, yirmi yaşındaki kadının bütün yüzü ameliyat ve botoks. Korkunç bir şey bu. İnsan kırk yaşına gelince o surata ne olacak? Yeni değişikliklere göre büyük bir akım diyor ki: "Yeter ki sen ol. Seni 'sen' olarak kullanmak istiyoruz. Kendine karakter yaratmaya çalışma." Bunların dışında, "world star" aktörler var. Bu aktörler kılıktan kılığa girerler. Ben bu oyunculardanım. Her şeyi oynarım: Kadın, erkek, hırsız, iyi, yaşlı, dürüst, yalancı, fakir, zengin adam... Bu gibi tercihler, oyuncunun kariyer çizgisinde kendine göre seçeceği bir şeydir. Nasıl isterse öyle ilerleme hakkı vardır.

Hayır, böyle bir endişe yaşamama gerek yok çünkü benim sesim benden daha meşhur.

Turkcell'den dolayı çoğu yerde duyulduğu için biliniyor. Taksiye binip "Aksaray" diyorum, "Abi, Turkcell" diye geri dönüyor şoför.

Soru: 1989 yılında "Kim Bunlar?" adlı bir albümünüz var. "Buz Devri", "Cesur Balık", "Asterix Vikinglere Karşı" gibi animasyonların da dublajında yer aldınız. Ayrıca iyi bir tiyatro ve sinema oyuncusunuz. Fakat geçmişinizi incelediğimizde tiyatro ve sinemaya gerek albümünüzden gerekse dublaj çalışmalarından daha önce başladığınızı görüyoruz. Bu süreçte sesinizin oyuncululuğunuzun önüne geçme endişesini duyduunuz mu?

Ali Poyrazoğlu: Hayır, böyle bir endişe yaşamama gerek yok çünkü benim sesim benden daha meşhur. Turkcell'den dolayı çoğu yerde duyulduğu için biliniyor. Taksiye binip "Aksaray" diyorum, "Abi, Turkcell" diye geri dönüyor şoför.

Basın Yayın Kulübü

BARIŞ MÜSTECAPLIOĞLU

Türk edebiyatında "yapay zeka" kavramını romanlarda ilk kullanan isim olan yazar Barış Müstecaplıoğlu, geleceğin roman anlayışı ve romanda yapay zeka konusunu üzerine yaptığımız röportajımızda sorularımızı cevapladı.

Soru: Edebiyata uzak görünen bir alan olan inşaat mühendisliği bölümünden mezunsunuz. Farklı kitleleri ele alan romanlar yazıyor olmayı biraz açıklayınız?

Barış Müstecaplıoğlu: Evet, inşaat mühendisliği okudum ama yirmi yıldır insan kaynakları yöneticisi olarak bir şirkette çalışıyorum. İnşaat mühendisliği okurken yazmaya olan ilgim devam ediyordu. Ben hayata her şeyden önce yazmakla başladım, diyebilirim. Lise çağlarında

Pek çok karakterimi insan kaynaklarında yaptığım mülakatlarda gözlemlediğim insanlardan oluşturunuyorum.

öykülerim yayımlanmaya başlamıştı. Daha sonra öykü ödülü kazandım ve üniversiteye başladığım zaman kesinlikle bir roman yazmaya karar verdim. Hayatımdaki bütün kararları yazarlıkla birlikte götürebileceğim şekilde vermeye çalıştım. İnşaat mühendisliğinde, fen lisesi mezunu olduğum için okumaya başladım ama birkaç sene sonra şunu fark ettim; bu meslek yazarlıkla örtüşen bir iş olmayacaktı benim için. Bu nedenle "Hangi işi yaparsam yazarlıkla daha

fazla örtüşebilir?" diye biraz araştırdım. Sonra "insan kaynakları" ilgimi çekti çünkü insanlar gelip size hayat hikayelerini anlatıyorlar. Sosyoloji ve psikoloji üzerine okumanız gerekiyor. Yani bu işin uzmanlığını yapacaksanız insan üzerine düşünmeniz gerekiyor. Tabii yazarlık da benzer bir durum.

Mesela, pek çok karakterimi insan kaynaklarında yaptığım mülakatlarda gözlemlediğim insanlardan iz taşır. Tabii ki belli bir kişiyi almıyorum. Binlerce kişiyle görüştüğüm için hepsinden aldığım parçalar benim karakter yaratmamı da besler. Yani, inşaat mühendisliği değil ama

şu anki mesleğimin -insan kaynakları profesyonelliğinin- yazarlıkla örtüşen bir meslek olduğunu düşünüyorum. Artıları ve eksileri dersene, eksileri tabii ki var. İki işe vakit ayırıp çok ciddi vakit planlaması yapmak gerekiyor. Hatta bununla ilgili "Hayallere Ulaşma Rehberi" adında bir kitap yazdım birkaç sene önce. İki farklı disiplini nasıl götürebileceğinizi ve bununla alakalı deneyimlerimi de anlattım orada. Ancak artılarının daha fazla olduğunu düşünüyorum.

En büyük artısı, beni yazma konusunda serbest bırakıyor. Yani yazmak benim için ekonomik bir zorluk hâline gelmiyor. Sadece kitap yazan bir insan olsaydım tabii ki yine elimden geldiği kadar keyifli kitaplar yazmaya çalışırdım ama insanın içinde mutlaka “Ya bu kitap satmazsa ne yapacağım?” kaygısının oluşma riski var. Yani, mecburiyete dönüşünce keyfinin azalma riski her zaman var.

**İnsan,
sizin yaşlarınızda belli konulara
odaklanıyor ama yirmi yıllık
hayata bakarsanız insan farklı
dönemlerde, farklı hassasiyetler
edinebiliyor. Ben o dönem hangi
hassasiyetlerim varsa kitabımda
onun üzerinde duruyorum.**

Soru: Yazdıklarım benim ruhsal dünyama dair birçok şey içeriyor. Örneğin, bu günlerde kendi üzerime düşünme ve sorgulama konusunda içimde hissettiğim çoğu duyguyu yazdıklarımın ana malzeme olarak kullanıyorum. Sizin içinde bulunduğunuz ruh hâli yazdıklarınıza tesir eder mi?

Barış Müstecaplıoğlu: Benim yazdıklarımın büyük çoğunluğu -ruhsal durum çok geniş bir kavram- o dönem dert ettiğim konular üzerinde oluyor. İnsan, sizin yaşlarınızda belli konulara odaklanıyor ama yirmi yıllık hayata bakarsanız insan farklı dönemlerde, farklı hassasiyetler edinebiliyor. Ben o dönem hangi hassasiyetlerim varsa kitabımda onun üzerinde duruyorum. Mesela sokak çocukları üzerine çok kafa yoruyordum bir ara. Benim için dert olmuştu. O konuda okumalar, araştırmalar, hayatları hakkında incelemeler

yapıyordum. İşte o dönem “Kardeş Kanı” diye bir polisiye roman yazdım. Böylece kitabın içinde sokak çocuklarının neler yaşayıp gördüğünü işleme şansı buldum. “Osmanlı Cadısı”nı birazdan detaylı konuşacağız. Bu kitap doğanın yok olması, bizim yeşilden kopmamız gibi konularda bana dert olmuş bir dönemde yazdığım bir roman oldu. Bu romanı yazarken de temasını bunun üzerine kurguladım. Zaten yazdığınız kitap sizin dertlerinize ve heyecanlarınıza ne kadar dokunuyorsa o kadar içten kitap yazabiliyorsunuz, demektir. Bu bir roman da olsa, bir makale de olsa, bir şiir de olsa aslında aynı. Onu kendi içinde ne kadar yaşayıp hissediyorsan okura da o kadar güzel geçirebiliyorsun duyguları. Karakterin gözünden bakman gerekiyor o dünyaya.

Soru: Yazmanın nasıl bir eylem olduğu hakkında soru sormak istiyorum. İlk cümleleriniz nasıl şekilleniyor ve yazmak isteyen kişilere tavsiyeleriniz nelerdir?

Barış Müstecaplıoğlu: Aslında ilk cümlem kendi başına şekillenmiyor. İlk cümleyle başlayan bir yazar değilim ben. Mühendislik, insana matematiksel düşünme becerisi kazandırdığı için her yaptığım işte bir şekilde kullanıyorum bu alanı. Planlı çalışıyorum. Yani bir cümle yazıp arkasını getirmiyorum. Önce oturup -bir proje planı yapar gibi- yazacağım romanda ne anlatmak istediğimi ve “Zaten bu kadar çok kitap yazılmış tarih boyunca, bir kitap daha yazmanın ne anlamı var?” gibi sorularla kendimi sorgulayarak bir yol belirliyorum. İçimdeki duygulara bakıyorum. Şu an gerçekten de dert ettiğim, beni en çok heyecandıran, en çok kızdıran ve en çok takip ettiğim konuların ne olduğunu düşünüyorum. Temayı belirliyorum. Sonra, tema üzerinde birkaç ay çalışıyorum. “Nasıl bir öykü yaratırsam ortaya gerçekten de fark yaratabilecek güzel bir kitap çıkar?” diye

soruyorum kendime. Bu çalışma birkaç ay sürüyor. Yani, birden 300 sayfalık kitap yazmaya başlamıyorum. Sadece 2-3 sayfalık bir fikir oluşturmaya çabalıyorum. O roman fikri ortaya çıktıktan sonra altı ay kadar da o 2-3 sayfayı, 30-40 sayfalık daha detaylı bir roman özetine dönüştürüyorum. Bu sefer de bölümleri kurguluyorum. Sorularım genelde şöyle oluyor: Her bölümde nasıl geçiş olacak? Bölümler arası bağlar neler olacak? Yan karakterler öyküye ne zaman ve nasıl dahil olacak? Böylece yavaş yavaş öyküm şekilleniyor. Bunu da bitirdikten sonra bir sonraki adıma geçiyorum. O zaman da, o 30-40 sayfalık özet ile 300 sayfalık bir roman yazmaya başlıyorum. Artık elimde ciddi bir yol haritası oluyor. Bu sefer tasvirler, diyaloglar, öykülü anlatım gibi işin içine daha edebî kısmı giriyor. Önce adım adım bir yol inşa eder gibi romanı ortaya çıkarıyorum. Bu yüzden ilk cümleden önce tema oluşuyor. Daha sonra karakterler ortaya çıkıyor. “İlk cümle çok önemlidir.” gibi şeylere çok fazla inanmam. Bence yazma öyküsünü biraz dramatize eden şeyler. “İlham perisi” kavramı gibi. Çok anlamlı şeyler değil. Yani çarpıcı olur, olmaz. Sonuçta ilk cümlesi çarpıcı olmayıp da tarihe geçmiş sayısız roman var. Buna çok takılmamak lazım.

Soru: Kitaplarımızı toplumsal bir bakış açısıyla karakter tiplerine üzerine kurduğunuzu görüyoruz. Toplumun güzele ve mükemmele bakışını anlattığınız tipler karşımıza çıkıyor romanlarınızda. Örneğin Ayşe güzellik sembolü olan bir kız. Peki bu durumu neden ve nasıl ele aldığınızı anlatabilir misiniz?

Barış Müstecaplıoğlu: Doğrusu ön yargılar benim daha çok işlediğim bir tema. Güzellik ve dış görünüş de bunlardan biri. Mesela benim “Şamanlar Diyarı” ve “Korkak ve Canavar: Perg Efsaneleri” ile başlayan bir serim vardır. Bu seri yedi kitaptan oluştu. İlk başlangıç kitabının adı “Korkak ve Canavar: Perg Efsaneleri”. Bu kitaptaki karakterlerimizin bir tanesi canavar görünümüdür, diğeri de köyün “en korkak” damgasını yemiş biridir. Ancak işin sonunda “korkak” olarak tabir edilenin korkak olmadığı, diğerrinin de aslında canavar olmadığı ortaya çıkıyor. Diyarı bu iki karakterimiz kurtarıyorlar. Azınlıklar veya farklı bir hayat tarzı seçmiş ve bulunduğu grubun içinde farklı ve bulunduğu grubun içinde farklı görünen insanlara karşı ön yargı ile yaklaşılması... Toplumun, onları içine almakta zorlanması veya onları dışlamaları... Hatta farklı görünen bu insanların kendilerini kanıtlamak zorunda olmaları... Bunlar beni rahatsız eden şeyler. Bunların yanlış olduğunu düşünen bir insan olarak kitaplarımı hep bu konuda işlemeye çalıştım. Bunların dışında, bazı kitaplarımda inanç özgürlüğü ön plana çıktı. Bazılarında ırksal meseleler veya azınlıkların sorunu işlendi. Örneğin “Şamanlar Diyarı” kitabımda soykırım konusu ön planda. “Osmanlı Cadısı”nda da aslında bunların iz düşümü var. “Şamanlar Diyarı” kitabımda, bunu aşırı çirkin bir karakter üzerinden işlerken “Osmanlı Cadısı” kitabında da -tam tersi- aşırı güzel bir karakterin bakış açısıyla inceledim. Aslında, kadın karakterin “İnce Memed” gibi bir karaktere dönüşmesi hikayesini zaten biliyorsunuz. Kendi içindeki

güzelliği dışında da yapabileceği birçok güçleri olduğunu keşfetmesiyle; güzelliğine ihtiyacı olmadığını, mücadele ederek ve güçlerini kullanarak kendisini koruyabileceğini fark eder ve o güzellikten kurtulmak ister zaten. Ki ilk başta, karakterimiz güzelliğini kullanıp insanları etkileyerek kendisini korumalarını sağlar. Ancak sonra öyle bir karakter dönüşümü vardır ki hikayede! Yani güzellikle sınırlamadan, ön yargıları ve insanların farklı olana bakışlarını işliyor olsak daha doğru olabilir.

Azınlıklar veya farklı bir hayat tarzı seçmiş ve bulunduğu grubun içinde farklı görünen insanlara karşı ön yargı ile yaklaşılması... Toplumun, onları içine almakta zorlanması veya onları dışlamaları... Hatta farklı görünen bu insanların kendilerini kanıtlamak zorunda olmaları... Bunlar beni rahatsız eden şeyler.

Soru: Osmanlı Cadısı'nda bahsettiğiniz kronik baş ağrısı oldukça acı veren ve kitaptaki karakterlerin hayatını zorlaştıran bir hastalık. Böyle bir hastalığa yer vermeniz özel bir sebebi var mı?

Barış Müstecaplıoğlu: Tabii, aslında özel birkaç sebebi var. Bu gerçek bir hastalık. Birçok insanın bunu benim kurguladığım bir hastalık olduğunu sandığı yönünde dönüşler oldu. Ben de olayı açıklamak durumunda kaldım. Ben bu hastalığı kırklı yaşlarıma kadar hiç duymamıştım. Daha sonra şu şekilde öğrendim bu hastalığın varlığını: Bir gün, bir arkadaş toplantısında sohbet ederken bir hanımefendi eşinin yaşadığı bir hastalıktan bahsetti. “Eşim çok garip bir hastalığa yakalandı.” dedi. “Akşamları ağrıları çok oluyor. Hatta çocuklar ağrılarda

ne kadar çaresiz kaldığını görmesinler diye kendini yatak odasına kilitliyor.” ifadelerini kullandı. Ardından, bir gün yatak odasının kapı deliğinden baktığında eşinin ağrıdan kurtulmak için -kitapta anlattığım şekilde- kafasını duvara vurduğunu söyledi. Çok perişan olduklarından ve buna bir çözüm aradıklarından dert yandı. Hayatta pek çok insan bize böyle şeyler anlatır. Gazetelerde okuruz böyle hastalıklar olduğunu. Böyle durumlarda anlatılanları dinleyip “vah vah” diyerek her şeyi unutup gidersiniz. Dönüp bakmazsınız bile. “Peki, sen neyi farklı yapıyorsun?” diye sorarsanız, anlatılanlar zihnimde bir şekilde yer ediniyor. O acıyla empati kuruyorum. O acı bende bir iz bırakıyor. Yazar kimliğimle bakıyorum olaylara. “Ben bunu kitaplarımda nasıl kullanabilirim?” diye zihnim arka planda bir şekilde çalışmaya başlıyor. İşte ben de tam o dönemde, “Osmanlı Cadısı” üzerine çalışıyordum ve karakterin çok güçlü bir motivasyon kaynağına ihtiyacı vardı çünkü o karakter, yapmak istemediği bir şeyi yapmaya zorlanacaktı. Bunu pek çok şeyle sağlayabilirsiniz. Elinizde, o kişiyi zorlayacak bir güç olması lazım. Bu karakterin para sorunu da olabilirdi, kızı kaçırılabilirdi. Ne var ki, daha büyük bir motivasyona yani bir çatışmaya ihtiyacımız vardı. İşte ben de, karakterime bu hastalığı verirsem empatiden biraz kurtulabileceğimi hissettim çünkü kafamda dert ettiğim bazı şeyleri yazınca atabiliyorum içimden. İşin enteresan tarafı, kitap çıktıktan sonra bu hastalığı yaşayanlar tarafından o kadar çok e-posta aldım ki! Bir roman karakterinde kendimizi görmek, onunla bir yolculuk yapmak ve bir şekilde varlığımızın fark edilmesi bizi ilgilendirir. “Bu kadar acı çektiren bir hastalığı ben nasıl duymamışım?” diye bir sorgulama yaptım. Sağlık sektörünün nasıl ticari bir sektör olduğu ve bunun etik dışı bir durum olduğu kanısına vardım. Yani, bir sivilce için milyarlarca dolar Ar-Ge çalışmaları yapıyor

ama inanılmaz ağrı çeken bu insanlar için bir araştırma yapılmıyor, bu gündem olmuyor.

Neden? Çünkü sayıları az ve bu kişilere satacakları şeyler ticari bir ürüne dönüşmüyor. Bu sorgulamaya girdikten sonra da “Peki ne olur da bu araştırılır?” diye düşündüm. Aşırı zengin bir adam hastalanırsa... Mecburen ya da para gücüyle bir araştırma başlatılabilir aslında. İşte kitaptaki yan karakterler de böyle doğuyor. İşleyeceğiniz temayı buluyorsunuz, temadan karakter oluşturunuz, o karakteri yolculuğa çıkarmak için çatışma inşa ediyorsunuz. Böylece roman yavaş yavaş kurgulanıyor.

Soru: Yapay zeka üzerine yapılan tartışmaları da göz önünde bulundurarak romana girmesini nasıl açıklarsınız?

Barış Müstecaplıoğlu: Konu olarak bakarsanız, herkes yaşadığı dönemin dertlerini ve korkularını yazıyor. Beş yüzyıl önceki yazarlar başka şeyleri yazarken yakın yüzyıldaki yazarlar başka şeyler yazıyor. Mesela, Tolkien İkinci Dünya Savaşı sırasında yaşamış ve bunları yazmış. Günümüzdeki yazarlar olarak bizler de geleceğe bakıyoruz. Teknolojinin gelebileceği noktayı, insanlar üzerindeki olumlu-olumsuz etkilerini düşünmeye başlıyoruz. Bu da bizi, kitaplarımızda bunları konu olarak işlemeye itiyor. Aslında basit bir

Bir sivilce için milyarlarca dolar Ar-Ge çalışmaları yapılıyor ama inanılmaz ağrı çeken bu insanlar için bir araştırma yapılmıyor, bu gündem olmuyor. Neden? Çünkü sayıları az ve bu kişilere satacakları şeyler ticari bir ürüne dönüşmüyor.

şekilde açıklayabilirim: Bir icat iyi insanlar tarafından iyi kullanılır, kötü insanlar tarafından kötü amaçla kullanılır. Yapay zekanın ürettiği robotları ameliyatlarda insan hayatını kurtarmak için kullananlar da var. Sonuçta, minicik robotları sizin içinize sokup daha önce tedavi edilemeyen hastalıkları tedavi ediyorlar bu robotlarla. Ne var ki, insanların hakkındaki gizli bilgileri çalmak için kullanan da var. Aslında bu, insanın etik değerleri hakkında sorgulama yapılması gereken bir konu. Tabii, eskiden -teknoloji bu kadar gelişmiş değilken- bir insanın kötülük yapma potansiyeli daha sınırlıydı. Yani, biz bunu çözebilirsek daha köklü değişiklikler yapacağız. Etik değerler ön plana çıkacak ve değerli olacak. Edebiyat da, etik değerlerin yerleşmesinde ve bir şeylerin sorgulanmasında bir araç olduğundan bunların tartışılması için de güçlü bir platform olacaktır.

Soru: Yapay zekanın romana girmesi sizin romanınızla tanıştığımız bir durum. Siz, bu konuyu ülkemizde işleyen ilk kişisiniz sanırım. Bu konu nasıl ortaya çıktı sizde?

Barış Müstecaplıoğlu: Önceden fantastik kitapları Türkçeye çevirmiştım. İlk olup olmamak benim için çok da önemli değil. Genelde, “bir bütünlüğü olan ilk fantastik romanlar” diye anıldı. “Osmanlı Cadısı”nın ilk bilim kurgu kitabı olduğunu söyleyemeyiz, tarihe baktığımızda bilim kurgu unsurları kullanan yazarlar edebiyatımızda mutlaka vardır. İyisini yapmaya bakmak önemli. Ancak yapay zekayı ve İstanbul’un geleceğini mistik bir şekilde işlemek konusunda çok fazla bir şey yapılmadığını söyleyebiliriz. Fantastik bilim kurgu hâla çok az yazılıyor. Okuyup tüketiyoruz, evet. Sinemalarda da en çok izlenen film türüdür bilim kurgu ama üretme konusunda hâla çok aktif değiliz. Ben bunu şuna bağlıyorum: Yaratıcılık, bir toplumda tek bir alanda gelişmiyor. Her yerde potansiyeli yüksek insanlar doğuyor ama bazı toplumlar bunu gerçekten teşvik edip beslediği için ve daha da önemlisi yaratıcılığı somut bir şeye dönüştürmenin yollarını öğrettikleri için bu noktaya geliyorlar. Hayal gücü de tek başına yeterli değil. O fikri alıp bir romana, esere, icada, fikre dönüştürmek gerek. Bu konularda, bizim toplumumuzun ciddi bir gelişim alanına ihtiyacı var. Aslında, benim de yapabildiğim şey roman yazmak olduğu için ben de romanlarımda bunları kullanıyorum. Hayat felsefem bu: İnsan elinden geleni yapmalıdır. “Yapmak” dışında bir şeyle sorumlu değiliz. Ne dünyayı kurtarmakla ne de dünyayı değiştirmekle sorumluyuz. Elimden gelen her şeyi yaptığımda hiçbir şey değişmiyorsa bu bile beni çok fazla rahatsız etmiyor çünkü dünyanın bana verdiği öyle bir görev tanımı yok.

Soru: Fantastik roman ve bilim kurgu romanları günümüzde hem okurlar hem de yazarlar için çok beğenilen bir yerde. Sizin kitaplarınızda da bu kurgu görülüyor. Geleceğin dünyasında bu konuların romanı nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?

Barış Müstecaplıoğlu: Bunu, gelecek yıllarda roman yazacak milyonlarca insana sormak lazım. Bu konuda yorum yapamam. Ancak ben yine fantastik roman yazmaya devam edeceğim. Gördüğüm ve beni düşündüren konuları işleyeceğim. Dediğim gibi, bu konular toplumda konuşulmaya başladıkça yazarlar da onları işleyecek çünkü yazarlar da toplumun bir parçası. Farklı bir yerde yaşamıyoruz, aynı dünyanın insanlarıyız. Sadece bilim insanları bunları bilimsel bir çalışmaya dönüştürürken biz kitaplara dönüştürüyoruz. Bütün postmodernler de “Gülün Adı” değil sonuçta. Ya da bütün siyasi romanlar derin ve anlamlı şeyler söylemiyorlar. Bütün aşk romanları “Madam Bovary” değil. Her türde, hem edebî hem de para amacı taşıyan kitaplar var. Türden de bağımsız aslında. Kitapları tek tek ele almak lazım.

Basın Yayın Kulübü

DENİZ CELİLOĞLU

"Tiyatro bir şehrin ocakbaşısıdır. Orada en güzel masallar söylenir, en gerçek sözler duyulur."
(Muhsin Ertuğrul)

Merhaba Deniz Bey bizleri kırmayıp röportaj yapmayı kabul ettiğiniz için teşekkürler.

Soru: Pandemi oyunculuk hayatınızı nasıl etkiledi ve hayatınızda ne gibi değişiklikler oldu. Tiyatroların online platformda olması izleyici kitlesini nasıl etkiledi?

Deniz Celiloğlu: Bildiğimiz şeylerin dışında, benim hayatıma olan etkisi pandemiden hemen önce büyük blorair bocalamanın içinde olmamdı. Çok fazla işim vardı. Aynı anda devam eden iki tane tiyatro oyunum vardı. Bir dizinin içindeyken sinema filmi de çekmeye çalışıyordum. Arkadaşlarımızla bir mekan açtık ve o mekânın işleri vardı. Bir kitabevi ve bir kafenin işleri sürüyordu. Ev, iş güç, kediler, köpekler derken bir bunalım içindeydim. Açıkçası, tam da mesleğimi sorgulayıp "Ben ne yapıyorum?" diye hayat muhasebesi yaptığım bir dönemde birden dünya durdu. Galiba bunu ben de istemiştim. Pandemi de buna vesile oldu. Sonra ben bu dönemde kendimi biraz sorguladım. Her şey durduktan sonra hayatımdaki bütün bu kaos birden yok oldu. Sessizliğin içinde yapayalnız duruyorum. Ben şunu fark ettim ki hayatıma ancak pandemi sayesinde bakacak kadar acizmişim. Boşluğumu bulabilmem için pandemi lazım olmuş. Yaptığım birçok şeyin yanlış ve sorgulanması gereken şeyler olduğunun farkına vardım.

Soru: Tümünü deneyimlemiş biri olarak tiyatro oyunculuğu, dizi ve sinema oyunculuğundan hangi yönleriyle ayrılıyor ve iyi bir tiyatro oyuncusu olmak ancak donanımlı bir eğitimle mi mümkündür?

Zaten bir eğitimi de yoktur tiyatronun. Ben "Oyuncu kimdir ve ne yapmalıdır?" diye çok düşündüm. Diziden ve sinemadan ayrı olarak değerlendirirsek daha organik, demokrat, eşitlikçi, herkesin katılımının olduğu bir iştir tiyatro.

Deniz Celiloğlu: Hayır, donanımlı bir eğitimle mümkün değildir. Dizin içinde olanlar sanat değil, eğlence gibi bir şey. Tiyatroda herkes eşit. Bir bütünü oluşturuyorlar. Bir oyuncu nasıl olmalı? Oyuncunun bütün hayatı -gündelik yaşamı- hazırlık, eğitim ve öğretim sürecidir. Asıl olan bir önceki projenin bitim tarihi ile bir sonraki projenin başlangıç tarihi arasında geçen zaman diliminde kendimizi nasıl donattığımızdır. Kendi eksiklerimizin giderilmesiyle oluşur. Böyle durumlarda kendimi geliştiriyorum ve böylece iyi hissediyorum. Bir tiyatro oyununun provası başladığında oyuncu sürekli hazırlık hâlinde olmalıdır. Aydın bir insan olmak için herkesin yapması gereken şeyler olduğunu düşünüyorum. Benim sanatçı olmağdaki motivasyonum buydu.

Soru: Oyuncuların üzerinde bir sorumluluk var. Bu da bir strese yol açıyordur diye düşünüyorum. Bu stres ile nasıl başa çıkıyorsunuz?

Deniz Celiloğlu: Evet, çok değişik bir stres. İki yönlü olabileceğini düşünüyorum bu yaratma stresinin. Sanki, herhangi bir şey yaratmaz ve bu işi başaramazsan yok olup gideceksin. Yani dışarıdan gelen bu dürtünün ve itici gücün altında kalmak çok yorucu. Bir kere, kontrol sizin elinizde değil. Biraz dert taşımaya başlıyor insan. “Yaratmalıyım. Birileri benden bir iş bekliyor.” diye düşünüyorsunuz. Aslında böyle işleri becerebilmek için ekonomik refaha sahip olmanız gerekiyor çünkü refahta insan daha kolay ilerleyebiliyor. Bunu yapmak için uğraştım sanıyorum senelerdir. Samimiyetle, gönlümü verebileceğim şeylerle ilgilenebilmek amacıyla ekonomik özgürlük alanları yaratmaya çalıştım kendime. Paramı başkasına muhtaç olmadan nasıl kazanabilirim diye uğraştım. Sonrasında bir arkadaşımın mahallenin insanları için bir mekan açtım. Sosyal medyadan uzak, sosyolojik temelli bir girişimdi. Şimdi bir sinema filmi çekiyoruz ve ben şu an bu işim bitince mekanıma geri dönüp rahatlamayı ve güzel vakit geçirmeyi planlıyorum. Böyle hayaller kurabilecek bir ortam hazırlamak ve birtakım kurgular yapmak gerekli bence. Zaman çok hızlı ilerledi.

Soru: Seyirciyi tiyatroya getiren oyun mudur, oyuncu mudur? Sahnedeki tavırlarınız izleyiciyi etkiler mi?

Deniz Celiloğlu: Ben seyircinin kaçının oraya hangi amaçla geldiğini tespit edemeyebilirim. Bu yüzden ahkam kesmek istemiyorum. İsimler ve tanınmışlığın etkisi tabii ki çok büyük ama insanlar artık sıkıldı. Yurt dışındaki yerlerdeki insanlar eğitim almak için çabalarlarken, buradaki oyuncular da öyle bir gaye göremiyorum. Aslında insan varlığını sürdürmek için kendini donatmaya mecburdur. Ülkemizden de bazı oyuncular eğitim için farklı ülkeleri tercih ederler. İnsanlar artık her şeyi öğrenmeye başladı. Ön plana çok seçkin bir oyuncu koyulsa da arka planda kalan kişiler iyi değilse güzel bir iş çıkarılamaz.

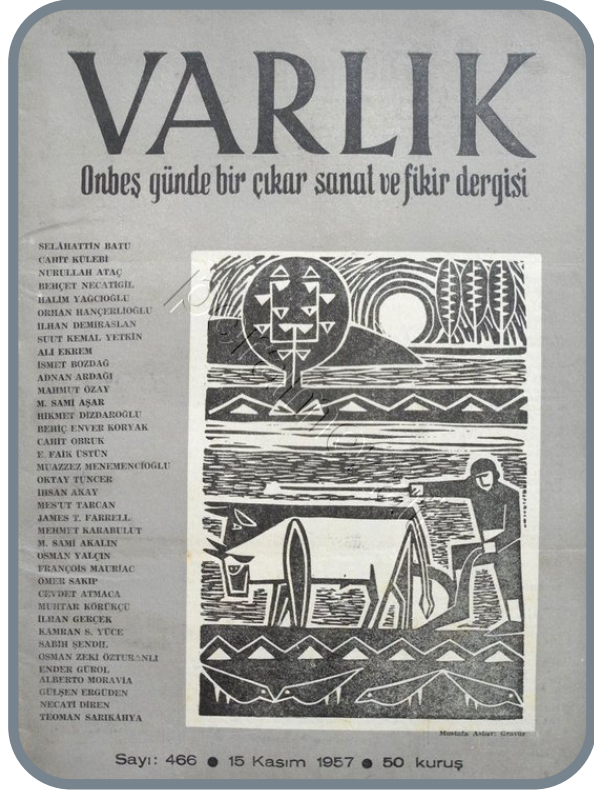

Son olarak, Türk yapımı dizilerin içeriği hakkındaki olumsuz eleştiriler artmış durumda. Kadının konumu, senaryonun ahlaka ne kadar uygun olduğu veya çoğu dizimizin birbirine çok benzer hikayelere sahip olduğu sıkça dile getiriliyor. En azından televizyondaki durum bu. Peki düşüncelerimiz neden bu yönde? Yani neden tıklandık da aynı şeyleri farklı bedenlerle anlatma yolunu tercih ettik?

Deniz Celiloğlu: Televizyonda karşımıza çıkan diziler günümüzde hemen tüketilmeye açık bir yapıya sahip. Bizim sektörümüz Amerika gibi ülkelere göre daha küçük çaplı olduğu için yeni işler çıkarmakta zorlanıyoruz. Maddi anlamda da sektörümüz çok geride. Bir şeyi yapamadığımız zaman taklit ediyoruz ya da dışarıdan alıyoruz. “Bir Başkadır” gibi birçok yapım Türkiye şartlarında kolayca çekilemezken çeşitli alanlarda rahatlıkla yürütülebilmektedir. Bu durum ancak taleplerle değişebilir, özellikle de Z kuşağının bu yöndeki talepleri belki sektörü olumlu yönde etkileyebilir.

Basın Yayın Kulübü

19. Yüzyılın Yokluğundan Anadolu'nun “Varlığına” Dayanarak Üreten ve Üretmeye Devam Eden “Varlık” Dergisi

87 yıldır yayın hayatında olan ve her kesimden okuyucu tarafından çok beğenilen Varlık dergisi kurucusu yazar Yaşar Nabi Nayır'ın kızı Filiz Deniztekin ve derginin editörü Mehmet Erte ile röportaj yaptık. Sorularımızı samimiyetle cevaplayan Filiz Hanım ve Mehmet Bey'e teşekkürler.

Merhaba, hoşgeldiniz. Sorularımıza geçmeden önce, bize kendinizden ve Varlık dergisinden biraz bahsedebilir misiniz?

Filiz DENİZTEKİN: Bildiğiniz gibi Yaşar Nabi Nayır'ın kızıyım. Onun vefatından sonra dergiyi ben devraldım. Varlık dergisinde büyük katkıları olan Enver Ercan'ı anmadan geçmememiz gerekir. Ondan önce Kemal Özer'i de. Enver Ercan'ı kaynettiğimizden beri sevgili Mehmet Erte yayın yönetmenliğini üstlendi.

Türk kültürü, edebiyatı açısından katkıları çok büyük. Bunu herkes biliyor ve bu konuda mütevazı olmaya gerek görmüyorum. Özellikle gençlere verdiği önemin çok değerli olduğunu düşünüyorum. Bu bağlamda her yıl “Yaşar Nabi Nayır Şiir ve Öykü Ödülü” yarışmamızı yapıyoruz.

Mehmet ERTE: İnsanın kim olduğuna dair bir cevap vermesi zor ama Varlık bağlamında cevap veririm, 2002 yılından bu yana Varlık'ta çalışıyorum. Bir bakıma, Varlık benim ailem. Bir ülkede 87 yıl bir derginin çıkıyor olması o ülke için bir şanstır. Varlık dergisi ilk çıktığı zaman Yaşar Nabi Nayır, Türkiye Cumhuriyeti'nin ideallerine paralel olarak ilerlemiş. Yani yeni kurulan cumhuriyetin kültür, sanat ve edebiyat ayağı olarak çıkarmış dergiyi. Fakat bu durum, Varlık dergisini bir siyasi oluşum veya bir

parti güdümündeki yayın organına dönüştürmüyor. Elbette ki Varlık dergisi cumhuriyetçi ve Atatürkçü bir dergidir. Bizim dergimizde her şey olabilir ancak cumhuriyete muhalefet olmaz. Sanatın her alanına açığız ve bu sadece bizim bulunduğumuz dönem için değil, Kemal Özer döneminde de böyleydi. Kemal Özer, Yaşar Nabi Nayır'dan geleneği devralmıştır. Şimdi de ben yürütmeye çalışıyorum.

Soru: Derginin adının “Varlık” olmasının özel bir nedeni var mı? Bu isimle verilmek istenen mesaj nedir? Neden “Yokluk” değil de “Varlık”?

Filiz DENİZTEKİN: Çünkü yokluklardan bir varlık yaratma amacıyla kuruluyor dergi. Türk edebiyatının varlığını kanıtlama amacı taşıyor. O yüzden adını “Varlık” koymuş babam. Cumhuriyet döneminin başlangıcı, bilindiği gibi her alanda yokluklar dönemi. Harf Devrimi olalı daha beş yıl geçmiş, okuma-yazma oranı o zamanlarda henüz çok düşük. Ancak Türk edebiyatının varlığını kanıtlama çabası var burada. 2. Dünya Savaşı sırasında, orada ya da burada bütün imkansızlıklara rağmen hiç ara vermeden yıllarca sürdürmüş babam.

Bugün artık 87. yılımızdayız. Bu yalnızca Türkiye’de değil, dünyada da çok uzun bir zamandır. Kesintisiz yayımlanan bir edebiyat ve kültür dergisinin sayısı on’u

Yokluklardan bir varlık yaratma amacıyla kuruluyor dergi. Türk edebiyatının varlığını kanıtlama amacı taşıyor. O yüzden adını “Varlık” koymuş babam.

geçmez herhalde. Gerçekten mucize gibi bir şey. Özellikle de Türkiye’de. Tabii ki, bunu önce Yaşar Nabi’nin kararlılığını sürdürme azmine bağlamamız gerekiyor. Bütün olanaksızlıklara, bütün karşı çıkışlara göğüs germiş ve hiçbir şeyden yılmayarak Varlık adıyla sürdürmüş. Bize de onu sürdürmek düşüyor tabii ki. “Varlık” adının, Türkiye’nin varlığında büyük payı olduğu yadsınmaz bir gerçek. Bu açıdan, amacını ve misyonunu yerine getirdiğini söyleyebiliriz.

Soru: Hayatta her attığımız adımımızın bir sebebi vardır. Varlık dergisi kurulurken kurulma sebebi neydi? Kuruluş dönemine baktığımızda bir imparatorluğun çöküşü, yeni bir devletin kuruluşu var. Bu şartlar derginin kuruluş aşamasını nasıl etkiledi? Hiç bu kadar büyüyeceğini düşündünüz mü?

Mehmet ERTE: Yaşar Nabi Nayır’ın, azminin yanı sıra azmine eşit bir zekası ve kültürel kavrayışı da var. Mesela, Köy Enstitülerinin edebiyatına bakıyorsunuz ve şunu diyorsunuz: “Yaşar Nabi gibi Avrupa edebiyatını bilen biri bu köy edebiyatına neden ilgi gösterebilir?” Ama gösteriyor. Memlekette

Memlekette böyle bir edebiyat varsa göstermeli de zaten. Veya Garip akımı.

Bu akımın İkinci Yeni’ye biraz kapalı kaldığı söylenir, ki öyledir de. Ancak bakıyorsunuz ki İkinci Yeni’nin en meşhur şairi İlhan Berk’in kitabı “Galilei

Denizi” adlı şiir kitabı Varlık Yayınlarından çıkmış. Turgut Uyar, hayatı boyunca Varlık Yayınlarından çıkmış. Turgut Uyar, hayatı boyunca Varlık dergisinde şiir yayınlamayı sürdürmüş. Bence Yaşar Nabi Nayır, elbette nitelikli ürünleri seçerek, çok çeşitliliği sağlamayı da başarmış. Belli bir zümreye ya da belli bir edebi görüşe doğrudan odaklansaydı, Varlık kan kaybederdi. Dediğim gibi, azme eşlik eden bir zeka ve kültürel kavrayış var. Aksi taktirde sadece çabalayıp dururdu.

Edebiyat bir gazete gibi değildir.
Güncel tepki vermez. Sindirmesi
gerekir, yoğurması gerekir,
nihayetinde başka bir şeye
dönüştürmesi gerekir.

Soru: Yaşar Nabi Nayır 1966 yılında Cep dergisini de çıkarmaya başlamış ama Varlık dergisi kadar uzun ömürlü olamamış. Cep dergisi çağdaş dünya edebiyatı örneklerine yer veriyormuş. Bu derginin uzun ömürlü olmamasının temel bir sebebi var mı?

Mehmet ERTE: Cep dergisi, Varlık dergisinde de sayfa olarak devam ediyor hâla. Yaşar Nabi Nayır, Hasan Ali Yücel’le belli bir süre çalışıyor. Oradan edinmiş olduğu çeviri edebiyat tecrübesi var. Ki doğrusu, Fazıl Hüsni Dağlarca’nın dediği gibi “Türkiye’nin bir kültür bakanı gibi” hizmet veriyor. Dergide Avrupa’dan, Amerika’dan, dünyanın her yerinden çeviri kitaplar yayımlıyor. Japon şiir seçkileri var mesela. Varlık, Cep dergisine ara vermiştir ama o dönemde çeviri kitaplar yayınlamayı hızla sürdürmüştür. Dergide de çeviriler yayınlanmaya devam ediyor. Cep dergi, 1966-1969 yılları arasında çıkmış kaliteli bir yayın. Çeviri dergilerin bugün de, Türkiye’de çok büyük bir şansı yok açıkçası. Mesela “Çevrimdışı İstanbul”, -Çev- “Çevirmenin Notu” dergileri Türkiye’de kısa süreli -iki yıl üç yıl- basılan dergilerdir. Ben daha uzun süreli bir çeviri dergisi hatırlamıyorum. Yani bu tür bir dergiyi Türkiye’de yaşatmak da zor.

Soru: Edebiyat; insanı, insanlar arasındaki iletişimin olağanüstü durumlarını konu alan, onları yazan, onları takip eden bir alan. Salgın döneminde insanların birbirinden uzaklaşma zarureti edebiyatımıza nasıl yansıyor?

Mehmet ERTE: Bilimde bir ilerleme görüşü olabilir. Bilim belirli kaidelere dayanarak ilerler. Mesela fiziğin geleceğini öngörebilirsiniz, robot teknolojisinin on yıl sonra varacağı noktayı kestirebilirsiniz ama dil ve edebiyat her zaman içinde bulunduğu döneme kayıtlıdır. Belli bir

dönemin benlik algısını, benlik tasarımını, gerçeklik idrakini yansıtır, oraya bağlıdır. Hatta Umberto Eco’nun aktardığı meşhur bir örnek vardır. Şöyle ki: NASA bir gün ,sanıyorum bir otuz yıl kadar önce, nükleer atıkların ne yapılacağı konusunda bir araştırmaya girişmiş. Nükleer atıkları gömebilecekleri bir arazi buluyorlar fakat nükleer atıkların ömrü on bin yıl. Eğer on bin yıl sonra bir uzaylı dünyaya inerse bu araziye girmesin diye ne yapmaları gerektiğini araştırıyor. Çok ünlü bir dilbilimci var: Thomas Sobeck. Ona ve bir başka antropoloğa soruyorlar ve çalışıyorlar. Baya ciddi bir araştırma yapıyorlar ve sonuç şu oluyor: Böyle bir dil yok, yani bir uzaylıyı uyurabileceğimiz bir dil yok çünkü insanlık tarihi için bile birçok dilin anahtarı öldü. En eski dilin anahtarlarına ulaşabildiğimiz Sümerlerdir. Daha öncesinin ne açıdan, nasıl ifade ettiğini, ne yaptığını bilmiyoruz. Sümerlerin dahi bilmiyoruz. Yani dil, edebiyat böyle bir şey. Edebiyat açısından bir gelecek öngörebilmek çok zor. Edebiyattan çok taze tepkiler beklemek de doğru değil. Yani edebiyat bir gazete gibi değildir. Güncel tepki vermez. Sindirmesi gerekir, yoğurması gerekir, nihayetinde başka bir şeye dönüştürmesi gerekir. Başka bir şeye dönüştüremediği takdirde zaten edebiyat olmamış olur, bir bakıma ayna görüntüsü olmuş olur. Bir gazete, dergi gibi görev görmüş olur. Edebiyattan işini yapmasını bekleyeceksek eğer bunun için önümüzde biraz daha zaman var.

Soru: Günümüzde çok şey yazılıyor, çiziliyor ve bunun artık paylaşımı o kadar kolay ki. İnsanlar kendi sosyal medya hesaplarından her şeyi yazıp yayımlayabiliyorlar. Bu siyasi, sanatsal, edebî olabilir ya da bunlardan hiçbiri ile ilgili olmayabilir. Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Filiz DENİZTEKİN: Bu olması gereken bir değişim diye düşünüyorum. Bu kadar teknolojik olanak varken insanların bunu kullanmaları gayet doğal. Bunun edebiyata ne ölçüde yansıdığı ileride görülecek. Edebi metinler de paylaşıyor bloglarda ama bir kitabın verdiği keyfi ve zevki verir mi orası tartışılır. İleride belki de basılı kitap kalmayacak her şey dijitale dönüşecek. Şu anda bunu öngörmek çok da mümkün değil. Özellikle bizler kitabı elimize alıp dokusunu hissederek okumayı seven insanlar olarak çok mümkün görünmüyor. Gelecekte bizi böyle bir şey de bekliyor. İnternet ortamında çoğalan bu paylaşımların kimisi oldukça değersiz. Türkçe yanlışlarıyla dolu. Yetersiz bir Türkçeyle paylaşım yapan insanlar çoğalıyor maalesef.

Mehmet ERTE: Umberto Eco'nun bir sözü var. Diyor ki, "Kaşık mükemmel bir icattır." yani kaşıkla daha fazlasını yapamazsınız. En nihayetinde bir çukur olacak, oraya çorbanızı yemeğinizi koyacaksınız ve ağzınıza götüreceksiniz, bir de tutacağı olacak. "Kitap da böyle mükemmel bir icattır." diyor ama kitaptan kastı bugün kullandığımız, "kodex" dediğimiz, ciltlenmiş kitap değil. Yani bazen parşömen olur, rulo olur, ileride e-kitap olur. Ama sonuçta kitabın bir biçimi var. Aynen bir kaşık gibi görevi var ve hangi araçla bizim kitabı okuduğumuz bence çok mühim değil. Yani değişimler olacaktır. Diğer yandan Instagram gibi sosyal medya hesapları için de bir şey söylemek istiyorum. Mesela bir kişi Instagram'da otuz bin kişi tarafından takip ediliyor veya Facebook'taki bir şiiri yirmi bin kişi tarafından okunuyor fakat hâla kendisini şair saymıyor. İstiyor ki, şiiri bir dergide çıksın. Çünkü bize bir gaye kazandıran editörlük, editoryal bakış, derginin geçmişi. Yoksa kimse otuz bin takipçi ile inanın kendisini şair gibi hissetmiyor.

Umberto Eco'nun bir sözü var. Diyor ki, "Kaşık mükemmel bir icattır." yani kaşıkla daha fazlasını yapamazsınız. En nihayetinde bir çukur olacak, oraya çorbanızı yemeğinizi koyacaksınız ve ağzınıza götüreceksiniz, bir de tutacağı olacak. "Kitap da böyle mükemmel bir icattır."

Günde otuz-kırk kişi, Varlık dergisine şiir gönderiyor. Birincisi buydu. İkincisi, yıllar önce Enis Batur Cumhuriyet kitap ekinin girişinde yazmıştı bunu. Bizim internet ile birlikte görsel bir kültüre girdiğimizi söylemişti Halbuki biz internetle birlikte okuma kültürüne girdik. Bu görüşü Umberto Eco da savunuyor. Daha çok okuyan bir toplum olduk, sürekli okuyoruz. Facebook iletisi, Twitter okuyoruz. Ve fotoğraflar da sosyal medya mağarasını oluşturuyor. Nasıl mağara döneminde insanlar kendilerini ifade etmek için duvara bir şey çiziyorlardı, şimdi ise profiller oluşturuyor. Biz insanların mağarasına girerek onların dilini çözmeye ve onu anlamaya çalışıyoruz.

Soru: Okulumuzda yazmayı seven birçok arkadaşımız var. Arkadaşlarımızın yazıları Varlık dergisinde paylaşmaları için yapmaları gereken ya da bununla ilgili dikkat etmeleri gereken noktalar nelerdir?

Mehmet ERTE: Kısa bir özgeçmiş ile yazdıkları metni gönderecekler. Adapazarı'nda Cemil Meriç Sosyal Bilimler Lisesinden iki öğrenci ve sizin okulunuzdan bir kişinin şiirleri lise öğrencisi oldukları hâlde yayımlandı. Şiirlerinde ve öykülerinde kararlı olmaları gerekiyor. Tekrar tekrar göndermeleri, irtibatı koparmamaları önemli. Bir de asla şunu düşünmesinler: "Bu şiir dergide yayımlanabilir mi?" Bir editör, sadece şiir ya da iyi bir öykü basmak istemez. Aynı zamanda, bastığı kişinin şiiri o kadar da iyi olmayabilir ama kişi yazmakta kararlı olarsa basarız. Bazen yüreklendirmek için basılıyor o şiirler. Gençlerin yazıları basılmalı ki hayat devam etsin. Varlık gençlerle devam ediyor.

Basın Yayın Kulübü

Filmler Dile Geldi!

"Kimsenin sana bir şeyi yapamayacağını söylemesine izin verme. Bir hayalin varsa onu korumalısın. Bir şeyi istiyorsan, git ve al."

"Zaman mı geçen yoksa biz miyiz aslında içinden geçen?"

"Hayat her zaman mı böyle zor, yoksa sadece çocukken mi?"

"Fedakarlık olmadan zafer de olmaz."

"Seçim yapmadığın sürece, kalan olasılıkların hepsi mümkündür."

"Hayat kısa. O yüzden bolca gülmek gerek."

"İnsanlar üç gruba ayrılır: yukarıdakiler, aşağıdakiler ve düşenler."

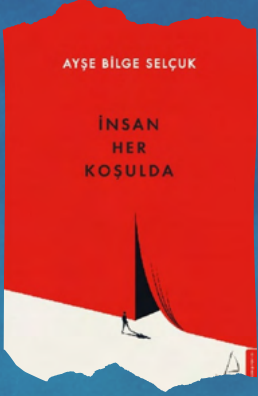

"Ancak kendi içindeki huzuru bulduğun takdirde başkalarıyla gerçek bir ilişki kurabilirsin."

"Çünkü sözler yerine kaba kuvvet kullanılabilse de kelimeler kudretini hep koruyacaktır! Kelimeler anlama ulaşmanın yollarını ve dinleyenlere hakikatin telaffuzu gösterir."

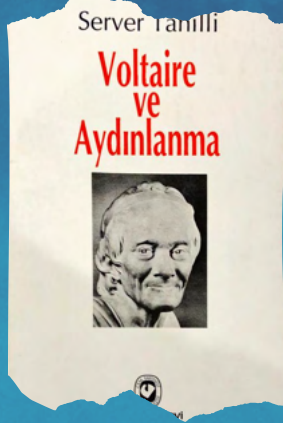
Kitaplar Dile Geldi!

"Beklemek, insanın hiçbir şey yapmıyormuş gibi görünürken çok şey yaptığı nadir bir hareket hâlidir."

"Tanıklık ettiğim dünya, şiddet kullanılarak yönetiliyordu. Ancak kimse bunu itiraf etmiyordu. Hatta şiddet kelimesi bile gömülmüştü. Onun yerine başka bir kelime kullanılıyordu: Para."

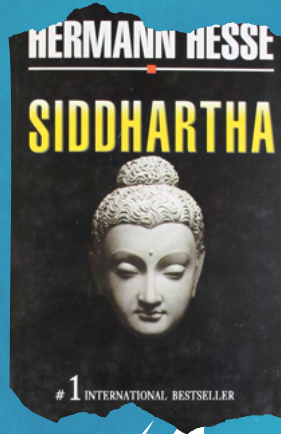

"Söylediklerinizin hiçbirinde sizinle aynı düşüncede değilim; ancak, onları söyleme hakkınızı ölünceye değin savunacağım."

"Belki kitaplar bizi yarım da olsa mağaralarımızdan çıkartabilirler. Belki bizi aynı çılgın yanılgılara, hatalara düşmekten alıkoyabilirler."

"Sevilmeden sevmekten daha korkunç bir şey yoktur."

"Tampon commercial, detergent commercial, maxi pad commercial, windex commercial - you'd think all women do is clean and bleed."

"Komşu kentte kör bir adam var ensesine vuran herkese bir kесе altın veriyor."

"Bilgelik bir başkasına anlatılamaz; bir bilgenin başkalarına anlatmaya çalıştığı bilgelik aptalca bir şey gibi geliyor kulağa."
"Şaka mı ediyorsun?" diye sordu Govinda. "Şaka etmiyorum. Keşfettiğim bir şeyi söylüyorum sana. Bilgi bir başkasına aktarılabilir, bilgelikse hayır. Bilgelik keşfedilebilir, bilgelik yaşanabilir, bilgelik el üstünde taşıyabilir insanı, bilgelikle mucizeler yaratılabilir. Ama bilgelik anlatılamaz ve öğretilemez."

UZAYIN DERİNLİKLERİNDEKİ BİR BABA-OĞUL İLİŞKİSİ

“Çeteler Savaşı” (2000), “Gecenin İki Yüzü” (2007), “Bir Zamanlar New York” (2013), “Kayıp Şehir Z” (2016) filmlerinden tanıyacağınız yönetmen James Gray’ın Ethan Goss ile birlikte kaleme aldığı “Yıldızlara Doğru” gerek oyuncu kadrosu gerekse “Yıldızlararası” ve “Dunkirk” filmlerinin görüntü yönetmenliğini üstlenmiş Hoyte Van Hoytema ile 2019’un en çok beklenen bilim kurgu filmlerindendi.

Film yakın gelecekteki bir zamanda, uzaya kadar ulaşan devasa bir sistemin çöküşü ve başkahramanımız astronot binbaşı Roy McBride (Brad Pitt)’ın uzaydan düşüşü ile film başlar. Çöküntünün sebebi “yıkıcı elektrik fırtınaları”nın aniden patlak vermesidir. Fırtınaların nereden geldiğini araştıran SPACECOM, sonunda 29 yıl önce başlattıkları “Lima Projesi”nin buna sebep olduğunu keşfeder. Projenin başında Clifford McBride vardır. Bir başka deyişle; ilk kez Jüpiter ve Mars’a inmiş, en çok madalya sahibi bir kişilik, alanında bir efsane olan, aynı zamanda başkahramanımız Roy’un babası. Projenin amacı uzaydaki gizemi çözmek, gezegenlerde var olduğu farz edilen anti-maddeyi ve zeka taşıyan varlıkları bulmaktır. Jüpiter’den sonra uydu bağlantısı kesilen ve yıllarca haber alınamayan astronotların öldüğü düşünülürken baba Clifford’dan bir ize rastlanır. Hem de bu iz, insanlığın sonunu getirebilecek güce sahiptir. Şimdi; yetkililer oğul McBride’ı, özellikle babayı bulup getirmesi için yollarlar. Ondandır alınacak önemli bilgilere muhtaçtırlar. Böylece yolculuk başlar.

Cepheus gemisi öncelikle Ay’a, daha sonra Mars’a iniş yapar. Buralarda en çok dikkat çeken şey, uzayın da artık kapitalist sistemin bir parçası olmasıdır. Öyle ki insanlık, savaşlarını bile uzaya taşımıştır. Yolculukları süresince kahramanımızın karşısına “Ay korsanları” ve bir “araştırmacı primat” olan ama çıldırmış bir maymun çıkar. Roy’un “uzun yol şoförleri” dediği mürettebatla kavga ettiği de olur. Sonunda tek başına vardığı Neptün’de bulduğu babasıyla ilişkilerini düzeltmesi ve babasını eve getirmesi kolay olmayacaktır.

Yıldızlara Doğru’yu diğer uzay filmlerinden ayıran özelliği kaliteli bir uzay dramı olmasıdır. Pek çok uzay filminde yaşanan, uzaylıların dünyayı ele geçirmesi vb. durumlar yoktur. Hatta yer yer “Film uzayda geçmeseydi de olurdu.” bile

diyebiliyorsunuz. Bunun sebebi konunun uzayı ele almasından çok, baba-oğul dramına ve psikolojik analizlere daha çok yer vermesi. Bu durumda akıllarda yeni bir soru oluşuyor: O zaman diğer dram filmlerinden farkı ne? Öncelikle, filmde anlatılan her iki karakterin de (baba-oğul) birbirlerine çok benzemesi ve her ikisinin de soğukkanlı insanlar olmaları filmin genel akışının sakin geçmesine sebep oluyor. Fakat Roy’un Neptün’e gidişinde yaşadığı yalnızlık kendisini fark etmesine yol açıyor ve bu yolun sonunda babasının karşısına daha farklı bir insan olarak çıkıyor. Baba-oğul sahnelerinin fazla dramatize edilmemesi, felsefi konuşmalara boğmaması ve genel olarak filmde fazla söze yer verilmemesi onu diğer dram filmlerinden ayıran başlıca özellik.

Sonuç olarak, filme eğer -fragmanda yansıtıldığı gibi- bir aksiyon veya macera izlemek için gidiyorsanız hayal kırıklığına uğrayabilirsiniz. Fakat sizi filmi izlemeye teşvik edecek bir başka etmeni de unutmamak gerek: Başrolümüz Brad Pitt. Uzun zamandır sessiz olan Brad Pitt öncelikle Tarantino’nun filmi ile dönüş yapmış, daha sonra buradaki parlak gösterisi Oscar adaylığı tartışmalarının gündemine oturmuştur. Film boyunca Brad Pitt, performansı ile izleyicileri kendisine bir kez daha hayran bırakmıştır.

Brad Pitt’in yanında, tabii ki de diğer oyuncular da bahsetmeden geçmek olmaz. Kendisini “Açlık Oyunları”ndan tanıyacağınız Donald Sutherland artık 84 yaşında bir efsanedir. Baba rolündeki 73 yaşındaki Tommy Lee Jones da çok etkileyici olmayı başarıyor. Filmin ana teması olan baba-oğul ilişkisine önemli bir boyut katıyor, diyebiliriz.

Film her ne kadar hem göklere çıkarılmış hem de yerden yere vurulmuş olsa da bizce izlenmeye değer. Özellikle biraz gözyaşı olsun; hayatı, ilişkilerimizi, başarılarımızı sorgulayabileceğimiz iki saatimiz olsun, diyorsanız bu film tam size göre.

Basın Yayın Kulübü

Elektrik Savaşları

“Elektrik Savaşları” filmi -Benedict Cumberbatch'in Thomas Edison'a, Michael Shannon'ın George Westinghouse'a ve Nicholas Hoult'un Nikola Tesla'ya hayat verdiği film- 1880'lerde ABD'de elektriğin yaygın dağıtımı için doğru akımı (DC) uygulamak isteyen Thomas Edison ile Avrupa'da denediği alternatif akımı (AC) Amerika'ya da getirmek isteyen George Westinghouse arasındaki "akım savaşları"nı ve günümüzde bile bir tartışma konusu olarak popülerliğini koruyan Edison-Tesla mücadelesini ele alıyor.

Film, vizyona girmesini dört gözle beklediğimiz filmler arasındaydı. Thomas Edison'un ampülü icat etmesiyle ABD'de başlayan elektrik dağıtımı ve kariyer savaşının bir film karesinde nasıl canlandırılacağı hepimizin merak konusuydu. Edison ampülü icat etmişti fakat daha önemli bir şey vardı ki elektriği şehirlere en ucuz şekilde aktaracak sistem ne olacaktı? Bu konuda mücadele veren başka isimler de mevcuttu: George Westinghouse ve Nikolas Tesla. Edison'un “Doğru Akım” tekniği güvenliydi belki ama uzun mesafelere ulaşması için çok paraya ihtiyaç vardı, yani pahalı elektrikti. Bugün, ailelerimizin vergileriyle- maaşlarının en önemli kısmını oluşturan elektrik.

Westinghouse ve Tesla'nın bulduğu elektrik dağıtım teknolojisi ise ölümcül olmasına rağmen ucuzdu. Edison, Westinghouse'u alternatif akım tekniğinin ölümcüllüğünü kanıtlamak için idam infazlarında kullanılacak elektrikli sandalyeyi icat etti. Film bu noktada Edison'un hile yaptığını, voltajı yükselterek aslında ölümcül olmayacak sistemin ölümcül olarak gösterildiğine de vurgu yapıyor. “Akım Savaşlarının” ne kadar “kanlı” geçtiğinin belki de en önemli göstergesi gibi. Neden mi bu kadar acımasız? Elbetteki güç ve gücün en önemli kaynağına ulaşmak adına: Para... Her şey onun için yapılmıyor mu zaten? Bugün dünyanın en gereklisi, olmazsa olmazı olan ve devletlerin yerelde ve uluslararası platformlarda en önemli ekonomik geliri olan elektrik, nasıl ucuza dağıtılabilirdi ki?

Kapitalist sistemde aklınız alıyor mu? Elbette hayır! Film aslında bize bu mesajları da alttan alta vermiyor değil. Toplum faydasına değil, “para faydası”na yapılan bir icat değil miydi zaten elektrik?

Film 13+ olarak girmiş vizyona. Bu çok da mantıklı gelmedi aslında bize. Çünkü elektriğe ilgisi olan, küçük yaşlarda devreler yapmaya çalışan çocuklar için oldukça ilham verici ve eğitici bir film. Hatta fikrimiz şudur ki,

kötü örnek olabilecek hiçbir sahneye yer verilmemiş.

Filmin konusu uzun yıllar süren bir mücadeleyi anlatmak üzerine kurulu olduğundan ve film, bu yılları kısa bir zaman aralığına en etkili şekilde sığdırmaya çalıştığından biraz hızlı ilerlediğini söyleyebiliriz. Olaylar hızlı bir şekilde ilerlemiş ve en etkili olan olaylar seçilerek filmin kurgusu bunların üzerinden yapılmış.

Belki bu, film için olumsuz bir durum oluşturmuş olabilir. Fakat oyunculuklar ön plana çıkarak tek solukta izlenebilen bir film sunuyor bizlere. Kostümler çok iyi seçilerek zamanın dokusu yansıtılmış. Mekânlar, gerçek mekânlara uygun kurgulanmış. 1880'lerin Avrupa ve ABD'sinde geçen film, o tarihî dokuyu etkili bir şekilde yansıtıyor.

Film genel olarak merak uyandırıcı ve etkileyici. Bilhassa Tesla, Edison ve Westinghouse'un akım savaşlarına ilgi duyanlar için. 10.718 kişinin izlediği “Elektrik Savaşları”na olan ilginin, beklenenin altında olduğunu da söylemeden geçmeyelim. “Neden bu kadar az izlendi?” sorusunun cevabı, sanırız ki elektrik konusunun sadece “faturalarda” dikkatimizi çekiyor olması olabilir.

Herkese iyi seyirler...

Basın-Yayın Kulübü

Tarantino'dan Hollywood'a Gönderme

Usta yönetmen Quentin Tarantino'nun emekliliğe ayrılmadan önceki ikinci filmi "Bir Zamanlar Hollywood"da 60'ların Los Angeles'ı ve Hollywood'un Altın Çağı'nın sonu olan trajik Sharon Tate cinayetini anlatıyor. Fakat yine kendi tarzıyla...

Eleştirmen Atilla Dorsay'ın deyimiyle Tarantino, Amerikan sinemasına 90'lardan beri belli bir canlılık, hatta diriliş getiren önemli bir sinemacı. Öyle ki, popüler olan her şeye düşkünlüğüyle ve filmlerini kaplayan parlak cılayla, ardına hemen geniş ve genç bir hayran kitlesi almayı başarmıştır ve birçok ağırbaşlı yazara göre "sinemayı Tarantino'yla başlatan" yeni bir seyirci yetişmiştir.

Film 1969'un Los Angeles'ında geçmektedir. Karakterlerimiz ününü bir önceki on yılda TV dizileriyle yapmış aktör Rick Dalton (Leonardo Di Caprio) ve onun değişmez dublörü Cliff Booth'tur (Brad Pitt). Rick Dalton artık yorgun, alkolik ve yıldız sönmeye başlayan biridir. Dönemin hippilerinden, Vietnam karşıtı protestolardan ve bunun gibi değişen her şeyden nefret eder.

Cliff ise daha neşeli, aslında oyunculuk üzerine tam bir yeteneği olmamasına rağmen cesur olduğu için dublörlük yapan, aynı zamanda Rick'in şoförü, asistanı, vb... Filmde yaşanan olaylarda aslında Cliff filmin kahramanı olabilirdi, diye düşünmemize rağmen Tarantino bunu istememiştir. Bunun için Cliff'in hikayesini tam olarak bilemesek de onun eşini öldürdüğü dedikoduları vardır ve bir çeşit şiddet bağımlısıdır.

Ünlü Polonyalı sanatçı Roman Polanski ise Fransa'dan Amerika'ya gelmiş ve karakterlerimiz Rick ve Cliff'in o dönemdeki sevgilisi Sharon Tate'le (Margot Robbie) komşu olmuştur. O malikane "Charles Manson" adlı öfkeli ve çılgın birinin liderliğindeki bir grup hippie tarafından basılacak ve Sharon Tate ile arkadaşları canavarca öldürülecektir. Tarantino'nun diğer filmlerinde olduğu gibi filmin sonu tabii ki de, beklenen şekilde gerçekleşmiyor. Tarantino, tarihi gerçeklikleri yeni baştan yeni karakterler ile yazıyor.

Dolayısıyla, filmin konusunun Sharon Tate cinayeti olduğunu bilenler dahi filmin sonunda şaşırıyor. Konu hakkında bilgisi olmayan seyircinin ise sonunda "Ben şimdi ne izledim?" demesi muhtemel.

Bruce Lee veya Steve MacQueen ise filmde bir ara görülebilir. Tabii ki, benzerlerine oynatılmış bu kişiler üzerinden pek çok eleştiri yapılmıştır. Özellikle karakterimiz Cliff'in düşüncelere daldığı bir sırada Bruce Lee'yi sette dövüyor olması, Bruce Lee'nin kızı tarafından "saygısız bir davranış" olarak yorumlandı. Ayrıca filmde Al Pacino ve Bruce Dern gibi usta oyuncular da kısa sahnelerde yer alıyor.

Film her ne kadar özgün bir eser olsa da, zaman zaman olaylarda kopmalar yaşanıyor. İzleyici 160 dakika boyunca "Acaba olaylar ne zaman gerçekleşecek?" düşüncesi ile izliyor ve karakterler birbirinden bağımsız hareket ediyor. Filmin sonuna geldiğinizde ise sanki bütün aksiyon sona saklanmış gibi bir manzarayla karşılaşıyorsunuz. Bütün bu olaylar da dönem müzikleri ile desteklenmiş. Kendisine özgü bir film müziği olmasa da, seçilen müzikler dönemin en başarılı örneklerinden: Bernard Hermann, Lalo Schiffrin, Elmer Bernstein, Hugo Montenegro, Maurice Jarre, Ennio Morricone gibi film bestecileri... Simon & Garfunkel, Rolling Stones, The Mamas and the Papas, Deep Purple, Aretha Franklin, Joe Cocker, Neil Diamond gibi şarkıcılar yer alıyor. Summertime, Mrs Robinson, Mac Arthur Park, California Dreaming, The House that Jack Built gibi klasikler de göz ardı edilemez. Bütün bu müzikler arasında öne çıkan ise "The Green Door". Sebebi ise Leonardo di Caprio'nun bizzat kendisinin seslendirmesi.

Sonuçta film usta oyuncular, müzikleri ve görselliği ile dönemini mükemmel şekilde yansıtıyor. Fakat günümüzde hızlı olay akışlarına boğulmuş filmleri izlemeye alışan bizler için olayları takip etmek biraz sıkıcı veya yorucu olabilir.

Basın Yayın Kulübü

BİR ZAMANLAR..

HOLLYWOOD'DA

Yaşamak Ne Güzel Şey

*Yaşamak ne güzel şey
Mutlu ve mutsuz
Hüzünlü ve sevinçli
Hepsi ayrı birer zevk.*

*Menekşe gibidir hayat,
Rengarenk ve dolu dolu.
Bir çocuk gülüşü gibidir,
Sıcak ve mutlu.*

*Bir ninni gibidir yaşam,
Huzurlu ve sakin.
Bir yangın gibidir yaşam!
Hızlı ve telaşlı,*

*Ne olur mutlu et kendini.
Güle oynaya koş.
Hep mutlu ol!
Yaşamak ne güzel şey*

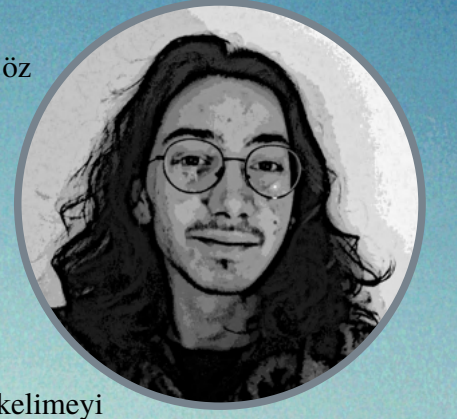
Duru ERİŞİR 9/C

YALNIZLIĞIM VE SIVRİSİNEK

Bir yaz gecesinde adından emin olamadığım -ama tahmin etmem gerekirse cırcır böceği diyeceğim- bir böceğin sesi ve sinir bozucu sivrisineğin karşı sandalyeye uzattığım ayağıma konup sivri iğnesini başparmağıma batırarak beni rahatsız ettiği sırada, içimde kabaran ama sonu bir yere varmayan duygularımın mağduru olmaktayım. Belki beni rahatsız eden sivrisineğin dışındaki bu duygularımdan kurtulmak için birkaç dize yazıp kendimi tatmin ederim ve boşa gitmez bu kıvranırlarım, diye düşünürken tek dize bile yazamayışım, -yazdıklarım dize bile sayılamayacağından ötürü- duygularımın sinir bozucu muğlaklığı ve etkileyici birkaç dize yazamıyor oluşumun verdiği beceriksizlik hissi, beni çıldırtıyor. Tam da “daha kötü olamaz” derken sivrisineğin, iğnesini fütursuzca sapladığı başparmağımın kaşınmaya ve çocuk gibi sızlanmaya başlaması hiçbir şeyin sınırının olamayacağını hatırlattı bana. Demek ki her şeyin daha kötüsü olabilirmiş. Neyse ki bunu erkenden fark ettim ki sol ayak bileğime yapılan bir başka saldırının hainliğini biraz daha olağan karşıladım. Sanırım bu sivrisinek bana gerçek bir hayat dersi vermeye çalışıyor. Çünkü şimdiye kadar bir aylık yetecek kadar kan depoladığına eminim. Kırık bir saç teli düştü şimdi de not defterime. Kendi gibi kalbi de kırık mıdır acaba yoksa kalbi kırık bir insanın - bir keresinde Nâzım’a söylenmiş olan ve bu söylevi anlamlandırmaya çalışırken çılgına döndüğüm “banal” diye nitelendirilmiş- romantizminin esiri mi olmakta? Ne kadar da korkak duruyor, kendisi ve gölgesinin orantısızlığıyla. Şimdi de karşı apartmanın balkonunda Almanya’dan yaz tatili için gelmiş gurbetçiler konuşuyor, ne dediklerini anlayamadığım bir tonda. Ben mi paranoyağım yoksa benim hakkımda mı konuşuyorlar? Ya da narsistlik mi denir benim bu halime? Neyse, bu saatte bu kadar araba motorunu bağırıttırarak kadar sinir bozucu ve düşüncesiz olmadığımı hatırlattığı için demin

sokaktan geçen şahıs; öz eleştiriden feragat ediyorum zat-ı alimi, bu gecelik. Zaten öz eleştiriye vaktim yok bu gece. “Zat-ı ali” kelimesi de her duyuşumda ya da her aklıma gelişinde “Bu kelimeyi

kullanmalı mıyım ara sıra, yoksa yasaklamalı mıyım kendimden ebediyen?” diye düşünüp duruyorum. Düşünce, insanın dürtülerinden çok daha güçsüzmüş meğer; ki bu konu hakkında daha kararımı vermeden kullanıverdim bu kelimeyi: “zat-ı ali”. Çok da aristokratça. Şimdi kendime kızdım açıkçası. Bir daha kullanmamayı planlıyorum bu kelimeyi, en azından bilerek. Asıl konumuza geri dönersek, “yalnızım hiç olmadığı kadar” demek geliyor içimden fakat durum böyle değil. Her zamanki kadar yalnızım bu gece de. Sadece daha yorgun ve bıkkın. Savaşmaya gücü kalmamış bir gladyatör gibi onca kişi arasında yalnızlığından ölmek üzere olan. Fakat tek fark benim bu nedenle ölmeyecek olmam, en azından bedenem. “Sanırım o kadar da büyük bir mesele değil yalnızlık. Yani en basitinden...” diyecek oluyorum ve cümlemin devamına, anlamı ve değeri olmayan bir sürü neden sıralıyorum fakat hepsi gerçek isteklerimi hatırlayınca tuz buz oluyor demirden ayaklarımın altında. Özgürlük ve başıboşluk, hiç kimsenin iradesinin prangalarına bağlı olmamak hayatta; demin dediğimin aksine çok anlamlı ve aslında mantıklı olan. Fakat mantığa karşı arzularımı büyütüp beslemek isteyen bu anaç ruhum, aklın bebeğini istemiyor; turuncu kokan memelerinden süt içerken görmek. Zor! Aklın dediği onca ikna edici sebep mi doğru yoksa akla rağmen bu gerçekliği reddetmek için yalvaran ruhum mu? Sanırım ruhumu kandırmanın yolunu buldum: onun hissettiklerini yazıp çoğunlukla aklın dediğini yaparak.

Zaten aklın ihtiyacı olan ikna ediciliğe ve kanıtlamaya ihtiyacım yok ruhuma karşı. Sadece onun gelgitlerinde ona aradığı romantikliği yazdığım kelimelerle verirsem unuttur sonraları. Zaten ona söz verdiklerimi, arzularıyla esrikken hafızasında tutamaz ki. Demin zor diye iç çektiğimde aslında pek yanılmışım. Yalnızlığı öldürmek kolay oldu. Yoksa bu da gelgitlerden biriydi de bu esrik romantikliğimle kandırılmaya açık mıydım aklın kurnazlığına karşın? Büyük ihtimalle. Varsın kandırılayım bu güneş tutulmalarıyla, varsın gerçekten görmeyeyim güneşi; ne çıkar? Razıyım, aklın biteviyeliğine karşın mantıksızlığın uçarılığına. (Fark ettiyseniz ki fark edilmeyecek gibi de değil; uykulu, karmaşık zihnim su gibi akıp giden cümlelerin dizginlerini, son sıralarda bolca okuduğum Shakespeare'in ellerine bırakmış.) Ah işte orada! Bütün gecedir vücudumun çeşitli yerlerinde kendi mülkiyetini belirten kırmızı, şiş işaretler bırakan sivrisinek. Etrafımda da beni katil yapacak hiçbir şey yok. Yani bu gece okumayı planladığım kitabım var ama onu alet edemem böyle pis bir işe. Aslında kitaplar da cinayet aletleridir bir yerde de. Tabii, bazılarından bahsediyorum fakat onların kurbanları kendisini yazanlar olduğundan dolayı bizim durumumuzda pek kullanışsız kalıyor kendisi kitabımın. Biraz daha boynumu çevirirsem belki başka bir şey bulurum, diyordum ki şanslıymışım. Babamın sigara paketi, hemen arkadaki denizliğin üzerinde. Üstelik üstünde de "sigara öldürür" yazıyor. Hemen elime aldım paketi, tahmin ettiğimden hafifti. Büyük ihtimalle içinde bir ya da iki tane sigara kalmıştı. İyice kavradım paketi ve balkonun iç duvarında hareketsizce bir sonraki saldırısını planlayan sivrisineğin üzerinde hızlıca bastırdım paketi. Hızlıca ama güçlüce değil. Sigara paketinin buruşmasını istemiyordum. Neden, bilmem. Belki de sigara paketinin cinayet silahı olduğunu diğerlerinin anlamasını istemiyordum. Zaten onca kötü repütasyona sahip olan sigaranın daha da suçlayıcı bakışlar altında kalmasını kaldıramazdım.

Özellikle benim yüzümden. Neyse, onu bunu bırakayım da sigara gerçekten de öldürüyormuş. Anladığım kadarıyla haksız yere kazanılmış bir ün değil, bu sigaranın. Ahh, olamaz. Sivrisineğin cesedi kaybolmuş. Az önce şu önümdeki fayansın üzerinde sakince uzanıyordu ölü bedeni. Sanki korku filmindeyim. Peki cidden nedir tüylerimi ürperten? Yaptığın soğuk şakalar yetmiyormuş gibi bu çürük korku senaryoları biraz abartı değil mi mantığına güvendiğim dimağım? Yani sineğin rüzgardan savrulup gözden ırağa gitmesi tahmin edilemez bir şey değil ki.

Eren Can KILIÇ 12/B

Selahattin Pınar - Huysuz ve Tatlı Kadın

Sözleri Selahattin Pınar tarafından yazılan bu güzel şarkının hikayesini anlatmak için öncesinde sizlere adını -çok zor da olsa- tarihe altın harflerle yazdırmış güçlü bir kadından bahsetmem gerekiyor: Afife Jale. Afife öyle işler başarmış ki; ülkemizde tiyatro ödülleri onun adıyla veriliyor ve her geçen gün Afife'nin mirası daha da önemle büyüyor.

Afife'nin genç bir kız olduğu dönemde Darülbeydi'ye kız öğrenci alımı yapılmıştı ve 15 yaşındaki Afife de o öğrencilerden biri olmaya hak kazanmıştı. Ancak Darülbeydi'ye kız öğrenci alınması ortalığın karışmasına sebep oldu. Çünkü güruha göre Müslüman kadının, erkeklerin karşısında sahneye çıkması büyük ahlaksızlıktı. Bu yüzden sahneye çıkmasına izin verilmeyen Afife sahne arkasında çalışıyordu.

Bağnazlığın kayıtsızca büyüdüğü bu dönemde Ermeni başrol oyuncusu Eliza Binemeciyan Paris'e kaçtı. Bu durum Darülbeydi için bir felaketti. Afife içinse bir şans... Çözüm Darülbeydi bünyesindeki kız öğrencilerden birini sahneye çıkartmaktı. Kız öğrencilerin en yeteneklisi ise bizim Afife'ydı.

Sahneye Jale adıyla çıkan Afife'nin oyunculuğu Eliza'ninkinden aşağı kalmıyordu. Oyun sonunda seyirci tarafından avuçları çatlayana kadar alkışlanan Afife, o günü hayatında "Gerçekten mutlu olduğu ilk gün!" olarak ifade ediyordu. Hüseyin Suat Yalçın'ın Afife'ye tepkisi ise şuydu: "Bizim sahnemize bir sanat fedaisi lazımdı, sen işte o fedaisin."

Afife'nin ikinci performansına kadar söylentiler büyüdü ve bir Türk kızı olduğu öğrenildi. O gece salon beklenenin üstünde bir kalabalığa sahipti. Bu kalabalıkta bulunan Reşat Nuri Güntekin "Sahnedeki Türk kadınının konuşması... Ne güzel ses, ne güzeldi... Unutulmayacak gece!" diyordu. Ancak o geceyi unutulmaz kılan şey bu alkışlardan çok polislerin Afife'yi tutuklamak için sahneye çıkmasıydı. O gece Darülbeydi mensupları ve seyirciler tarafından kaçmasına yardım edilen Afife için zorlu koşullar yeni başlıyordu. Afife Darülbeydi'den ayrıldı, farklı kumpanyalara katıldı ve sayıca kadın sanatçının sahneye çıkmasına önayak oldu. Bu süreçte bile polisler tarafından rahat bırakılmayan Afife, çareyi morfin ve haplarda buldu. O kadar ironikti ki, Cumhuriyetin ilanından sonra kadınlar rahatça sahneye çıkarken Afife hastaneden çıkamaz olmuştu. Afife'nin hayatındaki tek güzel şey ise o dönemlerde Kuşdili Çayırı'nda tanıştığı

tamburcu çocuk Selahattin Pınar olmuştu. Birbirlerine âşık olan ikili evlendi ve Selahattin Pınar âşık olduğu kadın için şarkılar yazmaya başladı. Sanat yaptıkları için aileleri tarafından reddedilen ve artık mutluluğu yakalayan çiftin huzurunu Afife'nin morfin bağımlılığı gölgelemeye başlamıştı. Afife'yi bu bağımlılığından kurtarmaya çalışan Selahattin de aynı bataklığa düşmüştü. Afife öyle bir bağımlılığa erişti ki morfin temin edebilmek için eşini aldatacak hâle geldi. Bu durumun sonunu göremeyen Afife, çareyi eşine "Terk et beni, yoksa sen de mahvolacaksın!" demekle buldu ve altı ay sonra da boşandılar. Yersiz, yurtsuz ve sevgisiz kalan Afife hastaneye yatırıldı. Selahattin Pınar'ın "Bir bahar akşamı rastladım size." diye başlayan aşk besteleri, "Nereden sevdim o zalim kadını?" sözleriyle yer değiştirmişti.

Afife hastanede tek başına öldü, cenazesine sadece dört kişi katılmıştı. Şimdi nerede olduğu bilinmeyen bir mezara sahip. Selahattin Pınar'a kalan şey ise ömürlük bir acı oldu.

Huysuz ve Tatlı Kadın Afife:

*"Şarkılar seni söyler
Dillerde nağme adın*

*Aşk gibi, sevdâ gibi
Huysuz ve tatlı kadın*

*En güzel günlerini
Demek bensiz yaşadın*

*Aşk gibi, sevdâ gibi
Huysuz ve tatlı kadın"*

...

"Afife olmasaydı hilafeti kaldıramazdım."

M. Kemal ATATÜRK

Gupse Esila AY 12/A

YAŞAMAK

Neydi ki yaşamak? Bir damla su, bir yudum ekmek yetmez mi yaşayıp hayatın tadını çıkartmaya? Ama yetmiyor biz insanlara. Sürekli hep daha fazlasını istiyoruz çünkü hepimiz piyonu olmuşuz bu manasız yarışın, bir at misali. Daha lüks bir telefon, daha lüks bir saat, daha büyük bir ev..... Bitiyor mu isteklerimiz? Çok beğendiğim bir kitaptan: “Kırmızı kiremitli, güzel bir ev gördüm. Pencerelerde saksılar, çatısında kumrular vardı desem, bir türlü gözlerinin önüne getiremezler bu evi ama ‘Yüz bin liralık bir ev gördüm’ deyin. Bakın nasıl da ‘Aman ne güzel ev!’ diye haykıracaklardır.” Bizim kendi içimizde yıllardır bitiremediğimiz bu savaşı özetliyor. Peki bu savaşın sebebi gerçekten kendimizi başkalarına kanıtlamayı istememiz mi? Hayır. Bu savaş kendimizi sevmemekten, kendimizi olduğumuz gibi sevdirememekten kaynaklanıyor. Çünkü biz elindekilerle yetinemeyen aciz mahlukatlar, gözümüzle görmeyi değil de kalbimizle görmeyi; kulaklarımızla duymayı değil de ruhumuzla duymayı beceremiyoruz. Dış görünüş herkesin derdi olmuş; uzun boylu olsun, sarışın olsun, mavi gözlü olsun... Olsun da olsun. Sadece su ve güneşle harikalar yaratan bir çiçek gibi olabiliriz aslında. Sadece, yaşamayı ve sevmeyi öğrenmeliyiz. Hayat çok kısa. Tutkuyla yaşamayı bilmek gerekir çünkü bu çok güzel bir mücadele. Elbette ki bu mücadelede bataklığa da saplanacağız, taşlı yollarda da yürüyeceğiz, yalnız da kalacağız. Belki çoğu zaman yolumuzu kaybedeceğiz ama sadece bu olumsuzluklara odaklanıp hayatın bize sunduğu güzel şeylerden vazgeçmeye değer mi? Değmez.

Çünkü bizi biz yapan iyisiyle, kötüsüyle, yaşanmışlıklarla, aşayamadıklarımızla hayatın ta kendisi. Acılarımızı gizliyoruz, başkalarının yanında ağlamıyoruz. Bunu acizlik olarak görüyoruz. Onlar bizi aciz yapmıyorlar, aksine acılarımızla büyüyoruz, onlarla güçleniyoruz. “Ağlarsam bana küçümseyen gözlerle bakarlar.” diye korkup duygularımızı gizliyoruz. “Başkaları ne der, nasıl düşünür?” Hayatımızı bunlar üzerine şekillendiriyoruz. Zaten kısıtlı olan zamanımızı kendimiz yaşayamıyoruz. Asıl tuhaf olan şey de, hayatımızı üzerine şekillendirdiğimiz şeylerle bile vakit geçiremiyoruz. Daha fazla para için, ün için hayatımızı ve sevdiklerimizi sürekli erteliyoruz. Doymuyoruz. Robotlaşıyoruz. Ve en acı olanı da, hayatımızı erteliyoruz. Kuş seslerinden mahrum bırakıyoruz kulaklarımızı. Rüzgara hasret kalıyor saçlarımız, fönü bozulur diye. Yağmura, kara, güneşe özlemle bakıyoruz. Elimizle tutabilecek kadar yakınız hâlbuki. Cildimiz tahriş olur, diye vazgeçiyoruz her şeyden vazgeçtiğimiz gibi. Yalnızlaştırıyoruz kendimizi. Asıl, para kazanıp gerçekleştirmek istediğimiz hayallerimizi tozlu bir rafa kaldırıyoruz. Üzerinden yıllar geçiyor, zamanı durduramıyoruz. Yaşlanıyoruz, “ilerde yaparım” diye ertelediğimiz hiçbir şeyi yapamaz hâle geliyoruz. “En azından yaşanmışlıklar var elimde.” diyerek dönüp bakıyoruz geçmişe: Bir hiç. Evet belki çok zenginiz, çok güzel evlerde yaşıyoruz, kazandığınızı zannediyoruz ama aslında kaybediyoruz. Hayattan, hayatımızdan vazgeçiyoruz.

GÖÇ YOLDAŞLARI

Beyin göçü arzum, tam iki yıl önce kara bir sis gibi üzerime çökmeye başladı. Henüz kimliğimin keşfindeydim. Hayatımın tüm manasını entelektüellikle sınırlandırmıştım. İçimde doludizgin bir okuma hevesiyle âdeta tüm dünyaya bilmişlik taşıyordum.

“Bilgi açlığımı doyurmalıyım, öğrenmeliyim, okumalıyım” diyordum. En büyük ve kuvvetli inancım fikirlereydi. Çünkü biliyordum, artık çağları bilgi ve teknoloji değiştirecekti. Fikirlerin ölümsüzlüğüyle kendimi avutuyor, onların yarattıkları güce sığınıyordum. Zamanla entelektüel heybem nereden topladığımı takip edemediğim bilgilerle dolmaya başladı. Bir konuyu düşünürken veya sorgularken birçok farklı perspektiften yaklaşabiliyordum. Fakat bunlar benim küçük odamda yaptığım büyük marifetlerdi. Kendi halimden sıyrılıp, başımı evden dışarı uzattığımda bir azınlık olduğumu fark ettim. Okuduklarımı, düşüncelerimi konuşup değerlendirebileceğim hiç kimse yoktu etrafımda. Okula gidiyordum. Öğretmenler, tüm eforlarını hayatın günlük dertleri için sarf ediyorlardı. Kendilerine faydaları yoktu ki bana olsun! Samimi arkadaşlarıma baktığımda ise hepsinin meşgalesi sosyal medyaya dönüşmüştü. Hiç değilse varlığımın ve hayallerimin bir karşılığı olmalı, diyordum. Sesim dinlenmese dahi varlığuma saygı gösterilmeliydi. Ben insanlara sesimi duyurmak istiyordum, adımı ezberletmek istiyordum, kıymetli bir maden olmak istiyordum. Üzerine kafa yorunca kendime haksızlık yaptığım kanısına vardım. Benim özgürce hayal kurabilme ve o hayalleri yeşertebilme hakkım vardı. Taleplerim doğrultusunda, kimliğime sahip çıkarak bu yurttan gitmeye karar verdim. Fırsatını bulduğumdaysa boynumun eğikliği, kalbimin burukluğuyla ayrılacağım ana vatanımdan. Ben içimdeki ateşi söndürmeyerek bir arayışın yolunu tuttum. Bu arayış esnasında benden binlercesini buldum. Genç bir milliyetçi olarak yurt dışı kayıt bürolarına sıkışmış insanlar karşısında gözyaşı döktüm. Hepsinin bambaşka hikayeleri, haklı bahaneleri var. Hepsi düşleri ve daha iyi bir hayat için yanıp tutuşuyor. Şimdi biraz olsun ben ve benim gibi göçmek isteyen insanlara kulak verin çünkü bizler, hiç de azımsanacak bir sayıda değiliz!

Biz göç yoldaşları; gün gelir türlü serüvenlerle bu topraklara olan aitlik duygumuzu yitiririz, yüreğimizi bir huzursuzluk kaplar. Sanki hayalini kurduğumuz ya da bir nevi hak ettiğimiz hayatı yaşayamıyoruzdur. Yıllarca içine hapsedildiğimiz ezberci sistem arasından fark atmışızdır da aradığımızı bulamamış ve epey ağır bir hüsrana gömülmüşüzdür. Beyin kıvrımlarımız, ürettiği bilgiyi satamamanın çaresizliğini yaşıyordu. Fikirlerimize, emeğimize, eğitimimize halk ve devlet tarafından gerekli önem verilmiyordur. Dış çevrede fırsat eşitsizliği, nepotizm, yanlış eğitim anlayışı, özellikle de işsizlik baş göstermiştir. İç çevrede ise yaratıcılığımız öldürülüyor, kariyerimizin önüne set çekiliyordur. Ruhumuza gıda niyetine talep ettiğimiz kişisel saygınlığı ve başarıyı elde edemiyoruzdur. Yarının ne olacağından habersiz sürekli bir güvenceye ihtiyaç duyuyoruzdur. Eğer biraz olsun şanslıysak tüm hayatımızı isteksiz ve üç kuruşa çalışarak geçiriyoruzdur. Ancak başımızı sokacak derme çatma bir ev ve hurdadan hâlice bir araba satın alabiliyoruzdur. Sonra geriye dönüp baktığımızda dilediğimizi üretmeden, faydalı olamadan koskoca bir ömrün geçip gitmiştir. Karnımızı zar zor doyuruyor olsak da ruhumuz tamamen açlıkla boğuşuyordur. Saydığım onca sebep göç arzumuz için yeterliyken bir noktaya daha değinmeden geçemeyeceğim! Bir vatan faktörü var ki suçluluk hissettirir, göç yolunda ayak bağı olur, mazimizin yakasına çöker. Kolay değil doğduğun toprakları bırakıp gitmek! İçinde büyüdüğün kültürden feragat etmek, edebiyatını yaptığın dili konuşamamak, atalarına borcunu ödeyememek, köklerinden vazgeçmek. Oysa ninelerimiz, dedelerimiz bizlere hep vatanımızın kutsallığını öğütledi. Yakışmaz bir vatansevere yurdunu terk etmek! Hele ki bu yurdun suyunu içmiş, ekmeğini yemiş, toprağında uyumuşsak... Fakat kendi memleketimizde boğazımız düğümleniyor, nefes alamıyorsak elimizden ne gelir ki gitmekten başka? Artık o ülkenin o şehrinde bir gelecek görememeye başlamışızdır. Bizi yaşama bağlayan amaçlar, olanaklar tükenmiştir. İşte o zaman kaçmak, uçmak ve hatta göçmek isteriz!

Her devlet bağımsızlığını ve egemenliğini korumak ister. Bağımsızlık ve egemenliğin sağlanması devletin kalkınması ile olur. Dolayısıyla devletlerin kalkınmak için nitelikli ve uzmanlaşmış insanlara gereksinimi vardır. Sanki aziz yurdumun kalkınmaya ihtiyacı yokmuşçasına biz nitelikli insanların göç hareketini görmezden gelmesine şaşırıyorum! Bizi ülkede tutmak için hiçbir çaba harcanmıyor olsa dahi söylemeliyim: “Bizler bir zorunluluğuz!”. Biz nitelikli kişiler, devletin kalkınması için sanayi ile bilgi toplumu arasında bir köprü vazifesi görüyoruz. Zenginleşmeye, gelişmeye, üretime giden yol esasında bizlerden geçiyor. Bilgi akışını sağlayan, teknolojiyi geliştiren, enerji kaynaklarını üreten, sanatı oluşturan bizleriz. Sorunları çözüme kavuşturacak yetenek ve becerilere sahip olan da bizleriz. Bizim gitmemize izin verildiği takdirde; ülkemiz kendi sonunu hazırlamış olacak! Göç hareketinin yaşanması doğrultusunda ülkemiz daha fazla dışa bağımlı olacak, zayıf düşecek ve hatta başka kültürlerin esiri olacak!

Bu bahtsız öngörümü destekleyen bir başka husus da sanal beyin göçüdür. Toplumda fiziki olarak mevcut ama internet vasıtasıyla beyinlerini kiraya vermiş biz gençler de varız. Çoğalarak artan sanal beyin göçü, şu an görüldüğünden çok daha büyük bir tehlike taşıyor. Türk kültürünün yozlaşmasıyla büyüyen biz gençler, en basitinden izlediğimiz ecnebi uyruklu dizi/filmler, kulaklarımızda çalmasına müsaade ettiğimiz yabancı müzikler aracılığıyla sanal beyin göçünün bir parçası oluyoruz. Problem, başka kültürlerle ait filmleri izliyor ya da müzikleri dinliyor olmamızdan ziyade yabancı kültürleri kendi kültürümüzümüz gibi yaşıyor ve yaşıyor olmamızdır. Bu durum mizah anlayışımızın değişmesine, etik ve ahlak kurallarımızın yeniden yapılanmasına, hâlihazırda var olan kültürel değerlerin yeni değerler ile çatışmasına neden oluyor. Elbette ki kültürler değişime uğramalı ve çağa ayak uydurmalıdır. Fakat buradaki kastım; kültürün yenilenmesi değil, tamamen değiştirilerek asimile olmaya yüz tutmasıdır. Probleme sizlerin de katılacağını umuyorum ancak belirtmem gerekir ki buradaki yanlışın sebep olan biz gençler değiliz! Bizlere hiçbir zaman benimsenen bir kültür gösterilmedi çünkü kültürümüz çoktan dejenere olmaya başlamıştı. Devlet büyüklerimiz, biz gençlerle hiçbir zaman masaya oturup da fikrimizi öğrenmeye niyetlenmedi. Büyüklerimize göre bizler daha çok körpe ve oldukça tecrübesiziz. Oysa büyüklerimiz de biliyor olmalıydı ki bu ülkede onlardan sonra yaşayacak olan biz yeni nesilleriz. Asıl sözüne ihtimam gösterilmesi, yatırımlar yapılması ve eğitimi için büyük kaynaklar ayırması gereken bizleriz. Sahiden biz gençlere bir fırsat verilse de büyüklerimizin ufkunu genişletip onları hiç ummadığı diyarlara sürükleyebilsek ne harika olurdu!

Biz göç yoldaşları, yaş farkı olmaksızın bu devirde görmezden geliniyoruz. Ne var ki görmezden gelmenin sonunu acımasız bir son bekler. Sormalıyım: “Tarih bilimi neden vardır?” Geçmiş yaşanmışlıklardan ders çıkaralım, millî bilinç oluşturalım diye değil midir? Haydi! Biraz hafızalarımızı yoklayalım, tarih derslerine dönüş yapalım. Binlerce yıllık tarihimizde çok değil yüz yıl öncesini, Osmanlı’nın son dönemlerini hatırlayalım. Türkiye Cumhuriyeti, şanlı Mustafa Kemal ve onurlu arkadaşları önderliğinde kurulduğunda Osmanlı’dan kalan bir harabeyi devralmıştı. Nitelikli insanların sayısı yok denecek kadar azdı. Zaten var olanlar da Türkiye Cumhuriyeti’ni kurmuşlardı. Gazi Paşa; öğretmen, doktor, mühendis gibi meslek sahiplerinin yetersiz sayıda ve az donanımda olmasından ötürü yurt dışına alanında gelişmek üzere sayıları yüzleri bulan öğrenci gençleri ve bilim insanlarını göndermişti. Benzer bir mantıkla, aynı dönem içinde yurt dışından konusunda uzman, akademisyenler ve mühendisler getirilmişti. Sadece bu eylemlerle yetinmeyip Türk milletine gelecekte de ı ışık olmak için inkılaplar yapmışlardı. Ne yazık ki Türkiye Cumhuriyeti’nin çimentosu olan bu ilkeler vatandaşlarımıza yüzeysel olarak anlatıldığından insanlarımız tarafından benimsenmiyor, özümsemiyor ve hayata tatbik etmek konusunda zaaflara neden oluyor.

Bu kadar hatayı siz değerli okuyucularıma boca etmiş, sırtına yüklemişken üzerime düşen sorumluluğu da yerine getirmeliyim. Peki “Devlet, halk ile birleşip neler yapmalıdır? Hangi düzenlemeleri getirmelidir?” Aslında birazdan bahsedeceklerim eminim hepinizce öngörülen çözümlerdendir. Onlarca araştırmacı ve yetkili haykırıyor TV ekranlarından, sosyal medya hesaplarından, köşe yazılarından... Ben de onlardan çok farklı bir şey söylemeyeceğim çünkü yapılması gerekenler aşikârdır. Öncelikle eğitim ele alınmalıdır. Belki biraz klasik kaçacaktır ama eğitim, etkili bir eviminin başladığı yerdir.

dEğitimde basitleşme ve basitleştirme sonradan geri dönülemez sonuçlara sebep olabilir. Plansız, programsız, tutarsız ve “ucuz” eğitim metotları kaldırılmalıdır. Plansız ve tutarsız derken, hani sürekli sınav sisteminin değiştirilmesiyle biz gençler için ortaya çıkan acımasız Türkiye şartlarından söz ediyorum. “Çözümü yok mu?” diye sorarsanız, “elbette var” diye avazım çıktığı kadar bağırarak istiyorum. Ezberci sistemin yeteneklerini körelttiği öğrencilere tek kurtuluş yolu, hiç vakit kaybetmeden analitik düşünceyi destekleyen yeni bir sistemin tasarlanmasıdır. Öğrenciler tek tip bir gelişim rotası üzerinde başarılı veya başarısız diye değil, yeteneklerine göre küçük yaşlardan itibaren sınıflandırılmalıdır. Çünkü “başarısız” diye etiketlenen birçok gencin pekâlâ güzel sanatlara veya spora kabiliyeti olabilir. Güzel resim yapmak ya da iyi tenis oynamak da toplum nezdinde en az matematik bilmek kadar anlam taşımalıdır. Üstelik matematik bir noktaya kadar öğrenilebilir bir beceriyken sanat ve spor herkesin harcı değildir. Bunlar lise eğitimi süreçleri... İşin bir de üniversite ayağı var ki o daha da beter! Denetime tabi tutulmadan, en küçük ilçelerde dahi kontrolsüz fakülteler kuruluyor. İçeri yeterliliğine bakılmaksızın oradan buradan toplama hocalar ile dolduruluyor. Farklı bir bakış açısından bakarsak herkes üniversite mezunu olmak mecburiyetinde de değildir. Şu anki manzarayı incelediğimizde kıstasımız paraysa eğer, bir torna tesviye ustasının bir mühendisten daha çok kazanabildiğini rahatlıkla gözlemleyebiliriz. Çünkü ülkenin doktora, öğretmene, mühendise ihtiyacı olduğu gibi tekniker (meslek) eğitimine tabi tutulmuş ustaya, çiftçiye ve esnafa da ihtiyacı vardır. Demem o ki, mesele artık para değil! Bugünlerde para sahibi olmak kesin çizgiler barındırmayan bir sınıf ayrımı oluşturuyor. Eskiden okumak para getirirken, para kazanmak da sınıf atlamaya tekabül ediyordu.

Sokaklarda dolaşan diplomalı işsiz ordusuna bakıldığında, es kaza açılan bir pozisyon için yapılan iş başvuruları incelendiğinde, gördüğünüz manzara karşısında dilinizin tutulacağına söz verebilirim. Bir iç mimarlık mezunu fabrika işçiliğine, bir hemşire ise sekreterliğe başvurabiliyor. Düşünün ki gençlerimiz bin bir emekle eğitimini aldığı ihtisas alanlarında çalışma imkânı bile bulamıyor. Gençlerimiz iş gücü arzının özel sektörün iş gücü talebinden fazla olmasından dolayı hak ettikleri ücretlere ulaşamıyorlar. Böyle olunca da geriye devletten medet ummak kalıyor. Oysa devlet de uzun süreden beri küçülmeye gittiğinden, kamuya bağlı iş kolları da giderek azalmaktadır. Bu durumun çözümü; fabrikaları kapatıp onları döviz karşılığında satmak yerine, üretimi artırıp fabrikaları işlek hâle getirmekten geçmektedir.

Göçü, bizler için bir alternatif haline getiren bir başka faktör de ülkedeki siyasi yapıdır. Siyasi yapı ve siyaset yapma biçimi belirsizliklere sebep oluyor. Şaka değil! Neredeyse her yaş grubundan Türk vatandaşları, siyasi istikrar olmadığından dolayı diken üstünde yaşıyor. Milletin, eline geçen her türlü tasarrufu döviz veya altın piyasasında değerlendirmeye çalışmasını ispata örnek verebilirim. Aslında siyasetten neden bu kadar etkilendiğimiz de açıklanması gereken bir durumdur. Dünyada Türk milleti kadar gelecek kaygısı taşıyan ve bu yüzden de sürekli siyaset konuşan başka bir toplum daha olduğunu tahmin etmiyorum. Liderler değişebilir -ki demokrasi söz konusuysa bu bir gerekliliktir- fakat belirsizlik sosyal hayata daha az lanse edilmelidir. Hükümetin değişiyor olması halk için bir tehdit oluşturmamalıdır. Bu ülkenin başında bir yönetici olmasa dahi devlet işleri kendi mecrasında yürüyebilir konuma gelmelidir. Vatandaşların önemli bir kısmı nedense kendi kararlarını vermek istememekte; hep bir lider, hep bir kahraman arayışında bulunmaktadır. Oysa modern dünya şartlarında söz sahibi olabilmemiz için kahraman aramayan bir topluma ihtiyacımız var. Eminim bir zaman sonra halk bunu da fark edecektir ama umarım bu süreç az hasarlı ve kolay atlatılır!

Nitelikli insanlar olarak bizler, tüm bu badirelerin üstesinden kişisel azmimizle gelebiliyoruz. Fakat iş; bilim, teknoloji ve biçare sanata geldiğinde ellerimiz kollarımız bağlanıyor. Devlet çoğu projeye ödenek ayırmıyor. Teknolojide ar-ge çalışmaları apaçık bir vaziyetle yetersiz kalıyor. Ne zaman bir Türk bilim insanı yurt dışında çığır açıyor ve göç ettiği ülkeyi şerefendiriyor, işte o vakit hâlimize hayıflanıyorum. Ülkemizde bazı branşlar için çalışma sahası bile bulunmuyor. Bu yüzdendir genetik ve uzay teknolojilerinden geri kalıyor olmamız. Yoksa Türk astronomlar, Türk genetik uzmanları var. Ama ne bedbaht (!) dünya ki hepsi de gurbette. Bilim insanlarına karşı böyleyiz de, sanatçıya karşı farklı mı?

Sanatçı, halkın en nadide eseridir. Sanatçıları sanata iten zor hayatlarla yüzleşmeleri ya da sahip çıkamadıkları bir ruhlarının bulunmasıdır. Sanatçının ruhu Tanrı eliyle işlenmiştir, kızgın demirlerde dövülmüştür. Onlar hep bir güzele, hep bir yoğunluğa eğilirler. Sanatçılar toplumun cefasını çekip de onu dikenli bir gül bahçesi gibi yansıtan gerçekliktir. Toplum yalnızca sanatla daha duyarlı ve insancıl olabilir. Sanatçılar fikirleri, fikirler devrimleri, devrimler sistemleri, sistemler de toplumları doğurur. Belki de bu nedenledir ki, sanatçılar istemsizce sıradanlığı reddederler. Başlarına buyruk yaşarlar ve özgürlüğüne düşkünlüdürler. Onları kısıtlamak, küçümsemek ne haddimize!

Eserleri yıllarca bir tekerleme gibi dilden dile, damardan damara aktarıldı. Bir sanatçıyı toprağa verdiğimizde ruhları çıkagelip kül rengi mürekkepleriyle gökyüzüne namlarını çaldı. Sanatçılar... Yıldızları yaşadıklarına mesul ettiler. O zaman bir kez de ben tekrarlayayım: Fikirlere kurşun işlemez, fikirler alıkoynamaz, fikirler öldürülemez! Onlara sahip olmaya çalışmayalım! Ya sanatçıları içeriye tıkıyoruz ya da bir kuş misali dışarıya kaçırıyoruz. Oysa sanat evrensellik barındıran kültürel bir değerdir. Bırak! O şiir, ecnebinin toprağında yazılacakken senin bağrında yazılsın. Bırak! O tablonun boyası senin güneşinde kavrulsun. Ellerimizi çekelim gırtlaklarından, ruhlarını gezip tozabilecekleri bir çayıra bırakalım. Madem göz bebeği değiller, hiç değilse dokunulmazlıkları olsun. Çünkü sanat bir dışa vurum, bir hiddet, bir cevherdir. Fakat biz bu cevheri muhafaza etmeyi başaramıyoruz. Halbuki bırakalım da haykırsınlar çünkü onlar haykırmadıkça bizler özümüzü unutmaya mahkûmuz!

Göcmeyi çare gören biz göç yoldaşları görmezden gelinmeye devam edildikçe aziz yurdum, hep hastalığın pençesine düşme tehlikesiyle boğuşacaktır. Görmezden gelmek yalnızca kolay yolu seçmek ve maluma isyan etmektir. Fakat feleğin gerçekler üzerinde planları bulunur. Eğer ülkece sorunları yok saymak, gamsız davranmak istiyorsak bir gün onları yaşamak zorunda kalırız. Oysa biz göçü arzulayanlar için derdimizin bir dermanı da vardır. Biz ideallerimizin peşinden koşmak pahasına yabancı ellere göçeriz. Ancak ben diliyorum ki dermanımız, kendi atalarımızın öz topraklarında olsun. Ve gönülden istiyorum ki başımıza kapkara bir göç sisi çöktüğünde, onu dağıtabilecek olanağımız vatanımızda saklı olsun.

Zeynep Simla ÇAKAN 10/A

ON THE EDGE OF SOCIETY

The Lesser of Two Evils

Let me tell you the story of what I went through last year; I was the new girl at school and trying to fit in by looking similar with other girls because as you may know, similarity brings people together. I achieved to be part of a friend group. Then, I had to marginalize myself. It brought me tears, but I realized I was turning into a bully like other kids. I was in a group of bullies! Then I realized that I was alone in the battlefield. I were to die alone but then I formed my own pack to survive with those who I have similar passions with. Then my pack turned against me and discriminated me. What to me? Let me tell you in other words:

Many things have been said about karma,
But have you ever really questioned it mama?
They say we all in one big drama,
United in a unique trauma.

Needing each other to stay alive,
Leaving our fingerprints to survive.
Let's call it a drive.

Unchangeable argument that humans are intelligent,
Then thinking outside the box is relevant.
Chaos of the thoughts of a regiment.
Seperating from the first group is evident.

Evolution; when you want to survive in the wild,
You adapt to the requirements of the field,
Or you create your own kind.
Lastly, vanish alone uncombined in the battlefield.

Creating your own group might cause chaos.
Persuming the two different groups create pathos.
Ideas clashing cause combat.

The discriminated gather on behalf of one thought,
They might be marginalized but it's just a thought.
Together as a unity they are here to fight.
This is what we call a bloodshed.

You can be marginalized by your own charm,
Considering the group is spilling harm
There comes the alarm.

Are you on the edge of society?
Call it on the edge of anxiety.

Sanem TEKKAYA

12/A

Düşünmek

”Denemek başarmanın yarısıdır.” derler ve ben de düşünmek anlamının bütünüdür diyorum. Doğayı, geçmişi veya geleceği, en önemlisi de şimdiki idrak etmenin emsalsiz yoludur çünkü sorgulamak. İnsanoğluna sunulan belki de en anlamlı mükâfattır ayırabilmesi için doğruyla yanlış, beyazla siyahı, bir bakıma özünde gayet belirgin olan ama bazen de fark edilemeyen zıtlıkları. Tam da bu yüzden engellenmek istenir akıllarda dönen çarklar, ruhun derinliklerinde yer etmiş duygular. İnsan öylesine donanımlı bir varlık ki düşünürse devrim yaratır, duruşu değişir, herhangi bir işe bakışı. Jean Christophe Grangé bu işin içine girilince derya deniz olan kavramın önemini yerinde bir sözle vurguluyor: “Dünyanın

neresinde olursanız olun bulunduğunuz yerde değil düşündüğünüz yerdesiniz.” Evet, düşüncelerimizin bizleri savurduğu yerlerdeyiz hepimiz. Yaşadığımız değil düşündüğümüz kadar varız. O yüzden hayatta var olmaya devam ettiğimiz her an hükmedilemez zihnimizin, yegane özgürlüğümüzün kıymetini bilmeliyiz. Yorulup sıkıldığımızda, başkalarından ziyade kendi sesimizi dinlemeyi arzuladığımızda yanına koşacağımız bir sığınaktır çünkü orası. Aslına bakılırsa hepimizde sorgulama yetisi mevcut. Başta merak ediyoruz.

Lâkin alışkanlığa vurulmayan, hor görülen duyular zaman geçtikçe tıpkı bir bıçak gibi körelir. Sonradan bilemesi zor olacaksa baştan itibaren yontulmalı bazı şeyler. Zaman zaman herkes aynı yoldan giderken hür iradenle ve öz fikrinle öteki yola sapıp tek başına devam etmek de ayrıcalık olabilir. Günaşırı şikayetçi olduğumuz monoton yaşamlarımızın temeli belki de ezbere vurmaktadır. Bir ihtimal kasvetli diye hitap edilen ömür, anlık bir muhakemeyle sınırsız bir dünyaya giriş kartıdır çünkü düşünmek sınır tanımaz, kırmızı çizgisi yoktur onun. Eğer insanlara bahsedilmiş böylesine bir gücün elden kayıp gitmesi söz konusu haline gelir ise yeni nesilleri bastıran cehalet sadece yoksunluktan olur; yitirilen hürriyetin yoksunluğu... Öte yandan düşünmenin bakış açısını genişletmeye yaradığı, öngörülü olmayı mümkün kıldığı da su götürmez bir gerçektir. Tek taraflı tartmanın getirisi yoktur, üzerinde bulunulan nokta da gayet manidar olabilir. Ne de olsa ırmağın karşı yakasına geçmek isteyen, diğer tarafta duran birine göre zaten karşıdadır.

İMTİHAN

Kimsenin hayal etmediği bir salgın birden patlak verdi. Hepimiz telaşa kapıldık. Maskeyle nasıl yaşarız, hayatımız bu şekilde nasıl devam eder? Her şey eskisi gibi olur mu? Gibi daha birçok soru vardı aklımızda. Hala var. Herkes için salgın çok kötü bir durumdu. Alışılmışın dışında ve evet ölümcül sonuçlarının olmasıyla korkutucu olduğu yadsınamaz bir gerçek. Fakat bir de şu açıdan baksak: Dünyamızın fabrika dumanları, denizlerin sebepsiz yere kirlenmesi, su israfı, elektrik israfı, betonlaşma gibi pek çok sorun açısından bakalım bir de.

Dünyamız -yaşayabileceğimiz tek yer- her geçen gün kirleniyor, önüne geçilemeyen bir hızla. Salgın aslında bu durumun da bir sonucu ama bizlere bir şeyleri göstermiş de oldu. Bu kirlenmenin biraz da olsa azalmasına katkı sağladı.

Çevre kirliliği birçok hayvanın ölmesine türlerin yok olmasına sebep oluyor. Biz insanların doğayı serbest bırakması lazım. Doğanın kendini yenilemesine izin vermemiz lazım. Oksijen kaynağımız olan ormanların yok olması, ağaçların kesilmesi ve bunun maalesef bizler tarafından yapılıyor olması, yaklaşan büyük felaketleri anlatmada kelimelerin yetersiz kaldığı nokta. Biz salgınla, her şeyi bir kenara bırakıp doğaya ses verdik. Doğanın da nefes almaya ihtiyacı olduğunu fark ettik. Doğa da bu kısacık sürede kendini yenilemek için bir fırsat yakaladı. Çevremizdeki bu değişimler bizi de etkiledi. Kendini bulan, fark eden sadece doğa olmadı biz de olduk. Bizler kendimizi tanıdık, hoşumuza giden ve gitmeyen şeyleri fark ettik. Hayatımızın vazgeçilmez kelimesi olan “online”den birçok farklı şey yapmaya, yeni kişileri tanımaya başladık.

Eğitimin bile online olabileceğini öğrendik. İşe giderek sıkıştığımız binalardan, yollarda kaybettiğimiz zamandan aslında bu sayede kurtulduk. Tabi ki bu durumun olumsuz pek çok sonucu var, oldu da. Eve hapsolmak, sokağa çıkamamak, sarılamamak, dokunamamak... Ama hepsine alıştık. Hepsine farklı açılardan baktık. Hepsini nasıl en az zararla atlatabiliyoruz ve insanoğlunun her şartta nasıl hayatta kalabileceğini fark ettik. Kendimizi bu sefer gerçekten görebildik. En önemlisi geçici hayatlarımızın kıymetini anladık. Her günümüz güzel geçmeyebilir. Ama o günlerin içinde mutlaka değerini fark etmediğimiz anlar var ya da bu anlar seni sonradan bulacak. Olumsuzluklara odaklanmak yerine geleceğimize yatırım yapıp, olumlu şeyleri görebiliriz. Küçük bir iyilik yapabiliriz. Bir ağaç dikmek gibi. Nefes almanın ne kadar önemli olduğunu anladığımız şu maskeli günlerde, bile doğa hep yanımızda. Susuzluk tehlikesinin baş gösterdiği şu günlerde, salgın yüzünden tonlarca su israf ediliyor. Tam bu olumsuzluğu düşündüğüm anda suya muhtaç ülkeleri, insanları hatırlayıp empati kuruyorum. Suyu ne kadar hor kullandığımızı ve onsuz yaşamın sürmeyeceğini düşünüyorum ve salgının bu farkındalığı da sağladığını görüyorum. Paul Ehrlich’in de dediği gibi “Doğa insan olmadan yaşar, insan doğa yok olduktan sonra yaşayamaz.” Hala elimizdeyken tüketmeyelim. Doğa saklamayı sever, onun gizli hazinelerini keşfedelim ama onu yok etmeyelim. Yani kendimizi.

Ecre Berberoğlu 9/A

Düz Dünya İnsanları

*Her renk farklı karmaşa,
Düz Dünya İnsanları için.*

*Her gölge aynı kargaşa,
Düz Dünya İnsanları için.*

*Her yolculuk aynı yere olan yolculuk,
Düz Dünya İnsanları için.*

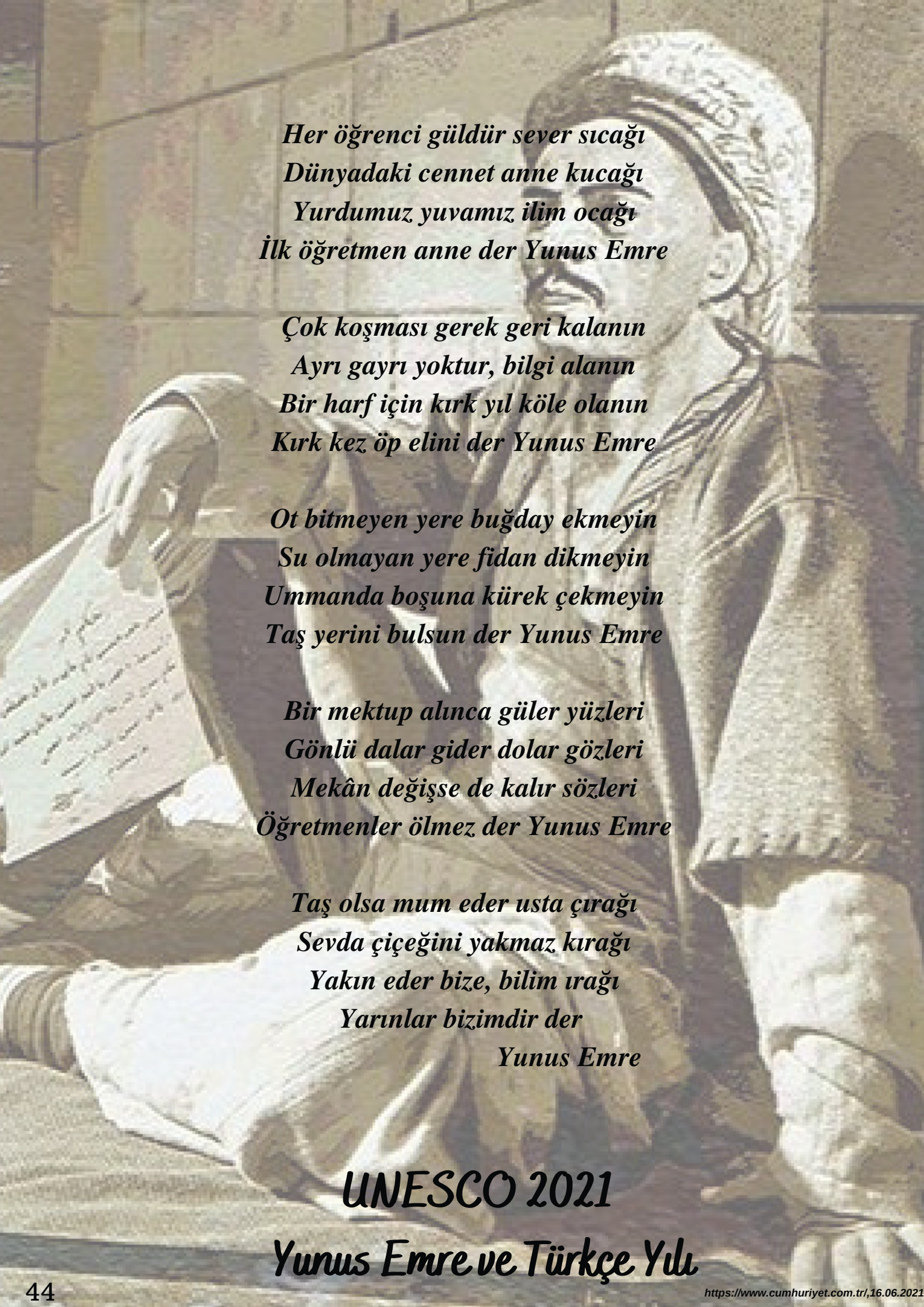
*Her zafer karanlık zafer,
Düz Dünya İnsanları için.*

*Renklere gölge düşüren,
Düz Dünya İnsanları...*

*Zaferlerini masumların sesleri ile hiçe çeviren,
Düz Dünya İnsanları...*

*Karanlık zaferlerden ne kaldı elinizde,
Düz Dünya İnsanları?*

Eda TAVLI 11/C

*Her öğrenci güldür sever sıcağı
Dünyadaki cennet anne kucığı
Yurdumuz yuvamız ilim ocağı
İlk öğretmen anne der Yunus Emre*

*Çok koşması gerek geri kalanın
Ayrı gayrı yoktur, bilgi alanın
Bir harf için kırk yıl köle olanın
Kırk kez öp elini der Yunus Emre*

*Ot bitmeyen yere buğday ekmeyin
Su olmayan yere fidan dikmeyin
Ummanda boşuna kürek çekmeyin
Taş yerini bulsun der Yunus Emre*

*Bir mektup alınca güler yüzleri
Gönlü dalar gider dolar gözleri
Mekân değişse de kalır sözleri
Öğretmenler ölmez der Yunus Emre*

*Taş olsa mum eder usta çırağı
Sevda çiçeğini yakmaz kırağı
Yakın eder bize, bilim ırağı
Yarınlar bizimdir der
Yunus Emre*

UNESCO 2021

Yunus Emre ve Türkçe Yılı

YAZADURMAK

Hayat Yazınca Güzel...

*Mucize gibi tam da ihtiyacımız olan
anda hayatımıza giren Sarık Tara'ya
sevgi ve saygılarımızla...*

**ENKA
OKULLARI**

Enka Okulları Anonim Şirketi

Dağdibi Mahallesi Enka yolu Cad. No:66/A Adapazarı/Sakarya

T+90 0264 3233774 /302

www.enka.k12.tr